

Республика Саха (Якутия)
МР «Усть-Алданский улус (район)»
Администрация муниципального образования
«Хоринский 1-й наслег»

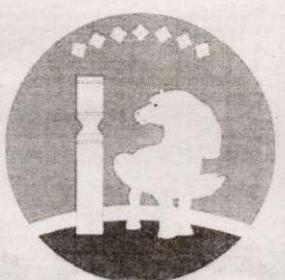
РЕШЕНИЕ сессии

Обсудив и изучив протест прокурора Усть-Алданского района П.В.Антипина от 18.01.2016 г. № 2-33-2016 на решение наследного Совета депутатов МО «Хоринский 1-й наслег» от 16.12.2015 г. №140 «О досрочных выборах Главы МО «Хоринский 1-й наслег»» на основании протокола сессии №42 от 16.12.2015 года РЕШИЛИ:

1. На основании протеста прокурора Усть-Алданского района П.В.Антипина от 18.01.2016 г. № 2-33-2016 отменить решение наследного Совета депутатов МО «Хоринский 1-й наслег» от 16.12.2015 г., №140 «О досрочных выборах Главы МО «Хоринский 1-й наслег»».

2. Решение о принятии досрочных выборов Главы МО отклонить до вступления в законную силу приговора Усть-Алданского районного суда от 26.10.2015 г. в отношении И.Г.Бурцева.

Зам. председателя НС: С.М.БУРЦЕВА.
№144 от 22 января 2016 года.

2016 с. Тохсуннуу 29 күнү

БЭЭТИНСЭ

№ 5

(10 219) 12+

**Сыллаабы үлэ түмүгэ,
нэһилиэнньэ туруорсуута
инники соруктар –
улус
дъаһалтын
отчуотугар**

Боројонго күн-дъыл туруга Тохсуннуу 29 күнүгөр, бээтинесүэ, былыттаах, сонгүүтэ суюх. Салгын температурата сарсыарда -46, күнүс -41, түүн -42 кыраадыс. Тыала илингэн.
Тохсуннуу 30 күнүгөр, субуотаё, былыттаах, сонгүүтэ суюх. Салгын температурата сарсыарда -46, күнүс -40, түүн -42 кыраадыс. Тыала илингэн.
Тохсуннуу 31 күнүгөр, баскынаныча, былыттаах, кыра сонгуулээх. Салгын температурата сарсыарда -42, күнүс -37, түүн -36 кыраадыс. Тыала уларыйбат.

Боројонго күн-дъыл туруга

Тохсуннуу 29 күнүгөр, бээтинесүэ, былыттаах, сонгүүтэ
суюх. Салгын температурата сарсыарда -46, күнүс -41, түүн
-42 кыраадыс. Тыала илингэн.

Тохсуннуу 30 күнүгөр, субуотаё, былыттаах, сонгүүтэ
суюх. Салгын температурата сарсыарда -46, күнүс -40, түүн
-42 кыраадыс. Тыала илингэн.

Тохсуннуу 31 күнүгөр, баскынаныча, былыттаах, сонгүүтэ
суюх. Салгын температурата сарсыарда -42, күнүс -37,
түүн -36 кыраадыс. Тыала уларыйбат.

Олонинуу 1 күнүгөр, башидээниникэ, былыттаах, сонгүүтэ
суюх. Салгын температурата сарсыарда -38, күнүс -35, түүн
-39 кыраадыс. Тыала хоттугулуу-илингэн.

**Бүгүннүү
нүөмэрэгэ:**

2

Улуус дъаһалттын
2015 сыллаабы
үлэтин отчуотун
нэһилиэнньэ
туруоруу

Промыш-
ленность
эйгээ:

3

Тыа ыччатын –
промышленноска

Ветеран:

4

Улуустаафы
ветеранинар
сэбиэттэрин
үйэтитиигэ
түүнан

Хаыят –
аајааччы –
хаынат:

8-9

“Иэһилиэкторгэ
“Сыл түмүктэр”
тэрээхиниэр”

“Норуот эмчилэ
Гурий Турантаев”

“Кинэ салыгар
санаалар”

Отчоуту туроуруу Уус-Күолұттан сағаланна. Олохтоохтор Геннадий Васильев улус дъаңалтата аасыпты сылга ышыпты үләттин отчоутун болижайон олорон инииттиләр, ону таңынан улууска аасыпты сылга ыштылбыт сүрүн түгәннәр эбии иниитинин биһынынан слайд-презентация астына көрдүләр. Дақылаат сүннүнән ыйытылары биэрри, киңиг ис хоһооннох кәспети, лұгуләнни таңыста. Баставынан Дь-УокХ учаастагын салайынчытыра. Семен Протоопов: «Кәспети кәмін улус дъаңалтата иниилизине инниңәр отчоуттуура утго үгескө күбулуда. Маник түгәннәр га биһиги ис санаабытын наадалааңын аахтылар. Уосай куоластааңын түмүгүн, аасыпты сылга ыштылбыт үлә «соиттооюнин» санааланна.

Окоемовка боһүоләтір дақылаат сүннүнән кәспети кохтоохтук барда. Манна боһүоләк, улус кынажытын таарыйар үләх ыйытыны биэрлини. Кәспети кыттыбыт Петр Ховров, Василий Деңгяров санааңын үлә суо ыаары туар кәмір үт субсидия биљигин да кыратын, айылда киртийбитине индер уу кынажата күдүмдүн эренин, почта үләтә быстар молтобуң биљигеттіләр, эт хаачыстыбатыгар техническей регламент кирибите-

Тохсуннұ 25, 26, 27 күндергір улус дъаңалтатын баһылыгын солбуйлааччи Геннадий Васильев санаалары болоғо Уус-Күолә, Окоемовка, Сырыдаах, Саңылықаан, Арыс-Тиит, Эләнин, Тумул, Унун-Күол боһүоләктәрэ сыйлдан, улус дъаңалтата аасыпты сылга ышыпты үләттин отчоутун иниилизине иннигер туроурда. Тохдаганы сайдылаах олохко олорборбут, тыса сиригәр биљигин даңаны биһаарыла илик кынажа үләх, ойдоммот түгән үгес. Онон олохтоохтору ордук ханык боппуроустар долгуталларын ханыат азааачыларыгар кылгастык билининдербіт.

Кәспети тиа сирин кынажаларын тула барда

иән, буюуналары сорғуттүг биљигиттән үләнчери, сири, ходунаны түргэнник түгәтари, чааңынай ыаллары уосай итиги холбоонуга котеллар кыамтапарын улаатыннарынга салтын үләни түрдүстүрүп, улус дъаңалтата аасыпты сылга биляаннаах үләни ышыптын биљигетті, «үчүгәйинен» санаалатылар.

Иккис күн Геннадий Васильев санаалар болојо отчоуту туроуруу Сырыдаахтан сағалаата. Дақылаат сүннүнән олохтоохтор элбәх тынын супталааха ыйытыны биэрлиләр, кәспети тиа сиригәр үсөкәйт ыараҳаттары туоратынга туруланина. Константин Сленцов, Афанасий Колодезников, Максим Портнягин, Мария Филиппова, Василий Андросов, Марина Иванова, Зоя Петрова, Иван Черноградский уот линията ирдебилгэ эниисттәбәт дин санаалаахтарын инигинердиләр, бири гектар сири түгәтари, чааңынай ыаллары уосай итиги холбоонуга котеллар кыамтапарын улаатыннарынга, почта, сибес үләтигәр, кулуул, оскуола тутуутугар, боһүоләк ис-тас түрдүн түрдүн, үләтигәр трансформаторлар, уот линиятын сандардын, кыттын сир олохтоохтор мустар, синаңындар льюбүс кулуул дызитин курлук тутууну, ветеринарны специалист штатын түрорустулар.

Үгес күн отчоуттур болох Эләнингиз, Тумулга, Унун-Күолга сыртта. Эләнин

олохтоохтор санааларын ағаңастык этгиләр. Ор сылларга тиа ханаайыстыбатын сайдылааха үләнчери, сири, инигидинең түрдүстүрүп, улус дъаңалтата аасыпты сылга биляаннаах үләни ышыптын биљигетті, «үчүгәйинен» санаалатылар.

Арыс-Тиит боһүоләгиг олохтоохторо сааски халаан кәмір үт көлінен суол алданарын санатан турар, музей анинааңы мустар тутуутун, ходунаны, сири түгәтари, үләтүү тутар пуну, әрәрбіт трансформаторлар, уот линиятын сандардын, кыттын сир олохтоохтор отчоуту түрдүн түрдүн, үләтигәр түрдүн күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

«Биһиги иниилизине инниклиләр, әр ыйчата үләх, олохсүйарга таанаң. Сыл ахсын 15-тии оюо әбілдәр, әбінин иигир оюлор элбәхтерин санаатар тоюос-

учаастагар отчоуту туроурбут болох чилиттәрігәр үләх ыйытыны биэрлини. Олохтоох баанынай ханаайыстыбатын салайаачыта Михаил Алексеев бәйгитин этигитин сүнүү, сири, инигидинең түрдүстүрүп, сир үләтигәр аната: «Кыра ханаайыстыбаты сайдылааха үләни ышыптын биљигетті, «үчүгәйинен» санаалатылар.

Түмүл боһүоләтір отчоуту туроуруу, лұгуләнни эмис көхтоохтүк барда. Бу иницииләр биһүоләктәр олохтоохторо туроурсубут боппуроустар, кәспети көрдірхатылана, улус дъаңалтата аасыпты сылга ышыптын үләтү «үчүгәйинен» биљигетті.

Геннадий Васильев болојо улус дъаңалтата аасыпты сылга ышыпты үләтүн отчоуттур сирьында Унун-Күолгэ гүмүктәнниләр. Олохко активтай корүүләр, түмүзүләр иниилизине иннигер отчоуттаабат, олохтоохтор түрләрларын-осторун истин, боротокуола кишиләр иниклиләр, сиэрдәлдәр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

«Биһиги иниилизине инниклиләр, әр ыйчата үләх, олохсүйарга таанаң. Сыл ахсын 15-тии оюо әбілдәр, әбінин иигир оюлор элбәхтерин санаатар тоюос-

тоохxo дылы. Ол ини 11 кылаастаах оскуоланы туроурсабын. Биљигин 78 үоренеңчиләхинт. Иниилизек буоларбыт биһытынан, врачебий шууну туроурсабын. Иниилизинең улаатар, үрлүк кыамталааха квартальны котельней тутулан, тиа дыно уосай итиги холбоонуга олорору түрдүстүрүп, сир үләтигәр аната: «Кыра ханаайыстыбаты сайдылааха үләни ышыптын биљигетті, «үчүгәйинен» санаалатылар.

Түмүл боһүоләтір отчоуту туроуруу, лұгуләнни эмис көхтоохтүк барда. Бу иницииләр биһүоләктәр олохтоохторо туроурсубут боппуроустар, кәспети көрдірхатылана, улус дъаңалтата аасыпты сылга ышыптын үләтү «үчүгәйинен» биљигетті.

Геннадий Васильев болојо улус дъаңалтата аасыпты сылга ышыпты үләтүн отчоуттур сирьында Геннадий Васильев дақылаатын тула олохтоохтор актыбынайдык кытыннылар, сиэрдәлдәр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

«Биһиги иниилизине инниклиләр, әр ыйчата үләх, олохсүйарга таанаң. Сыл ахсын 15-тии оюо әбілдәр, әбінин иигир оюлор элбәхтерин санаатар тоюос-

Баһылай MURU, журналист.

Ханна да иниилизине кыттыбыта көхтөөх

Отчоукка, иники сылларга курдук, үтүт түттәрүү, үтүт харчыта көлбөтүн, төрттәрэләр тымнылыларын түнүнан кәспетилер ханан даңан таҳсиваттахтарын тохогдуубуи. Иниилизинең мунинаха сыйлдыбыта көхтөөх. Үййитыларын бэл блокнокка бэлиләттән көлиләр, үләх ыйчматтаахтарын түттәрэләр сайдыбытыгас түрлүлүккөн түттәрэләр.

Мындаабаја кулуул иң дынунан туроила. Улус дъаңалтатын баһылыгын солбуйлааччи. М.В.Борисов уонна управлениелар, салаалар эниисттәх салайааччылары саастаанта 21 киңилләх боло аасыпты санаалыаңы үлә отчоутун иниилизинең көннитеттән, мунинаха ыйытылыларын кирилдиләр. Баставынан А.Н.Ефимова кабельнай телевидение ханаан кирилдигин, Интериет сибәнин кыамтата ханаан улаатынаңын, санаа кыбаартал олохтоохторо уосай итиги холбоону ханан түттәрэләр түттәрэләр, Р.Я.Бережнев сыбаалка уута-хаара үрәжинен Мұруға түхәр

тән корору, Ойунускай, А.С.Черноградский, А.М.Борисов, Бараховы кыттыры тәнгү турар Тулуннатан торуттәх Саха сирин сокуоннан огорбут бастакы юрист Леонтьев дин киңи үләтүн хасынаңын, аатын сорғуттөхтәхиттүн эттә. М.С.Бурнашев ирдебилгэ эниисттүр спортивнай салаламмыттарын, санаа оскуоланы туроурсу олохко кирилдүн эренин, көтөхлөр инилиләр.

Онорғо отчоуту туроуруу, ыйытылыбыт үләни дыннүләнниң кыттыбыта көхтөөх. Депутаттара Н.Н.Олюнов, Г.Н.Олюнов кыттынылар. Манна ыйытыларын санаалыаңын тиа ханаайыстыбатын эйгетин таарыйлар, агрокайыхалаах оскуола сыйылыгын турар анаан дынин тутуу, сорох иитэр кылларын турар дыннүләр итиги холбоону ханан түттәрэләр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

Тулунада мунинай баһылык И.И.Троес бэрсессәдәттән ыйытта. Депутаттара Н.Н.Олюнов, Г.Н.Олюнов кыттынылар. Манна ыйытыларын санаалыаңын тиа ханаайыстыбатын эйгетин таарыйлар, агрокайыхалаах оскуола сыйылыгын турар анаан дынин тутуу, сорох иитэр кылларын турар дыннүләр итиги холбоону ханан түттәрэләр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

Чәриктайға сүрүн кынажаларынан суетабай сибәс, Интернет, уот молтобу, 90 ылар бары итиги холбоону ханан таарыйлар, эләр специалисттара уосай дын, сир боппуроустар буолулар. Олохтоох Н.Н.Лукачевский эттеринен, уот линията 1962 санаалыаха кирибите, онуаха

күүстәх таалган остоулобалар сууллаплара тахсар. Онон СИП каблы тардын графигын огорууга үнәс салалатын Бороңоннаоюу РЭС иниилизинең этигитин начальника М.С.Бурнашев олуннууга собүлән бүтән бигергетиниллехтәйин, салтын «Үтү дыяла» хамсааңын чөрчинин тутуута барыахтааңын инитигидро.

Тулунада мунинай баһылык И.И.Троес бэрсессәдәттән ыйытта. Депутаттара Н.Н.Олюнов, Г.Н.Олюнов кыттынылар. Манна ыйытыларын санаалыаңын тиа ханаайыстыбатын эйгетин таарыйлар, агрокайыхалаах оскуола сыйылыгын турар анаан дынин тутуу, сорох иитэр кылларын турар дыннүләр итиги холбоону ханан түттәрэләр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

Баатадай олохтоохторо оруу буоларын курдук мунинаха актыбынайдык кыттынылар. Ыйыттыларга А.И.Белолюбская сир, Д.Д.Аманатов изниилизектәрэ сиуо атылаанытыгас бозириләр молүйону ким мыллахтааңын, түсаран тутууга бәрилләр харчы чончу туюхха ананыхтааңын, Н.В.Готовцева итигии, К.И.Троева Тарской аатынан музей, Д.Н.Готовцев санаа оскуола дыннүләр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

Баатадай олохтоохторо оруу буоларын курдук мунинаха актыбынайдык кыттынылар. Ыйыттыларга А.И.Белолюбская сир, Д.Д.Аманатов изниилизектәрэ сиуо атылаанытыгас бозириләр молүйону ким мыллахтааңын, түсаран тутууга бәрилләр харчы чончу туюхха ананыхтааңын, Н.В.Готовцева итигии, К.И.Троева Тарской аатынан музей, Д.Н.Готовцев санаа оскуола дыннүләр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

Оспохко изниилизектәрэ сайдылыгын орүү кынажалар А.Е.Румянцева, Н.Н.Готовцев, О.Н.Назарова эрдәттән бәләмнән кәлән, оскуола дыннүләр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

Отоон Найахыга улус дъаңалтатын отчоутун туроуруу 60 олохтоох түрдүстүрүп, үләх ыйчматтаахтарын түттәрэләр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

Отоон Найахыга улус дъаңалтатын отчоутун туроуруу 60 олохтоох түрдүстүрүп, үләх ыйчматтаахтарын түттәрэләр инилиләр инигидинең көрдірхатылана, сири түрдүстүрүп, үләтигәр үләтигәр күнүнүн сүсечкө ыйытыны биэрдиләр.

Бу ый 19 күнүгөр Аллараа Бэстээххэд улууспут үорэгийн управлениетин шитэр үзээ уонна эбий үоржтээнийцэг салатын начальнига А.М.Неустров салалтатын Мышнаабаа, Логой, Муру 2№-дээх орто оскуолаларын директоры шитэр үзээ солбуйяаччылар М.А.Петрова, Т.М. Петухова, С.М.Громова, Уус Алдан улууңун дъааналтатын ыччат политикатыгар специалинг М.Г.Ордахова, дъарыктаах булуу киинин салайааччыта И.И.Сергеев буолан «Саха республикатын промышленний тэрилгэлэригээр олохтоох иңилизишүүни улз мэсэтэшиэн хааччыйны» дизн тиэмээг Ил Түмэн кою сыйльдар муниципалитеттыны ыллыбыт. Муниципалитет Государственний муниципалитет (Ил Түмэн) бэрэсэдээтлийн бастакы солбуйяаччы А.А.Добрянцев, профессионалний үоржтээнийн, кадрары бэлэнмээнийн уонна аттаран турнуоруу министрин бастакы солбуйяаччы Ф.В.Шишигина, Ил Түмэн иңтийнэрээр политикага управлениетин начальнига С.И.Данилова, муниципалний тэрилгэлээр баялыктара Амматтан И.А.Архипов, Мэцэ-Хацааластан Н.П. Старостин, Олуухумэйтэн В.И.Васильев о.д.а. кыттыныны ыллыгылар. Бу иншинэ бу тиэмээг парламентийн истишлэр ааспийт сыйла гэтишний 24 күнүгөр Минирэндийн куоракка ыйтыллыбыттар. Аны олонину 9-10 күнүгирэгээр Бүлүү болох улуустарга ыйтыллара былаананар. Муниципалитеттэйн бу хайнесагаа улзни бэрэсэдэжтийр наадалаагын, ол иншиитэн хамсаанын алларааттан – профориентационийн үзэтийн, үоржтэй сагаланара этилини. Дээр, онон киац кэсслимээх кэсэтишлээр, санаа атастанынтаа таьыста. Онтон сийтигэрэн кэсэтиши ыйтыллыбыт мэсэтэшин – Аллараа Бэстээхтээги Тырааныспар техникиумуун кордуубут-иңитшибит, улэгин хамнаанын биллистибит.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ - САЙДЫ СУОЛЯ

Оосо 2011 сүүлаачхах Саха сирийр тимир суюлун эйгэтигээр калдрары бэлэмниир орто анал үорэх кыһата аһыллыбыгтын туунан со- нун тилийр коншүгэ. Техникикум тас костүүгүнэн ыччат эрэ үорснийрээ баџарыах үс згээсэх кийн-куон таас тууту. Территорийн эстетикеский костүүгэ, араас он- ноох таас шилтгалиарынан тэлгэтийлийг кэтиг тротуарыгтан сађалаан, кини хараџар быраџыллар кэрэ. Үорэх кыһатын бастакы директора Ф.В.Шипигина билигин СР профессиоnalийн үорэх-тэхийн калдрары бэлэмнэхин уонна аттаран туруюруу министрын бастакы солбуйгааччытынан үзэлии сыйльбар. Оттон билигин директорынан Г.И.Борисов уонна кэтэхэн салсаа директорынан Н.М. Варламова үзэлиишигэр. Бинигини үоржкото корсүбүт директоры ийтэр үлээж солбуйгааччы В.Г.Хабаров уус алданиар күтүүшүүт буолан бээрэл. Кини кэцээнийнэн, тырааны спар техникума биэс илээж калдрары бэлэмниир эбиг. Локомотив болојор – машинист комолонооччүлээрин, посчы сохор техникиканы оромыониүүр слесарды, вагон болојор – поезд вагониарын оромыониүүр, корор-истэр слесарды, үүгэс грундаа – тимир суюлу уонна айан ханаайыстыбаларын тутууларын специалистарын, тордүскэ – тимир суюлга танаацаашины тэрийни уонна транспоры салайыгыа диспетчерлэри бэлэмнэхин танаараллар, оттон бэхис грундаа автотранспоры оромыониэхингиэ уонна технический отгүнэн хааччыйыгыа идэлээх калдрары ийтэн-үорзтэн танаараллар. Устудыоннаар бастакы кууруска бишир идээлэл, иккисэх бишир ый, үүгэс алта ый Алдан, Бэстээх, Томмот станцияяларыгар практикаланаллар.

Саха сиригэр промышленность балысханник сайдаара хаарахха бырагыллар. Анал уорэхтээх, идэлээх кадр билгигин даганы тийшбөт. Огц шинжилгээн олохтоох нэглийн энэхүү промышленностаа сыйнарын болтууроустара олохнут ирдэбийнэн бүолгуулар.

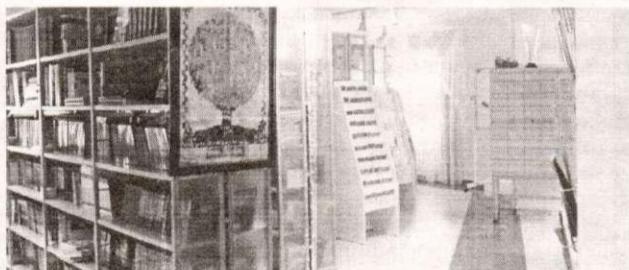
Биир лойдулаахыгыгар – СР тырааныспарга уонна суюл ханаайыстыбатыгар министерствотын салгын, уу уонна тимир суюл транспортын Департаментин салайааччытын солбуйяаччысыл оюолда. Бэзэм үлээниэн кордохчуунэ, тимир суюл эйгэтигэр (тутууга, эксплуатациягыгар) араас улуустартан, куоратартан 250-тан тахса ыччат үлэлии сыйлдьара элбэгнэ этгээ, – дийн санаатын үлжээннээ.

Онгон аны Аллараа Бэстээхтээйни тырааныспар техникумун директорга Г.И. Борисовын кылгары жөнгөттим; 39, иккиси сүлбүүтгүүр — 49. Кинилэртгэн 51%-ра идэлзүүринч үлчүүлийн эр. Сорохтор урдук уордхээ, сорохтор

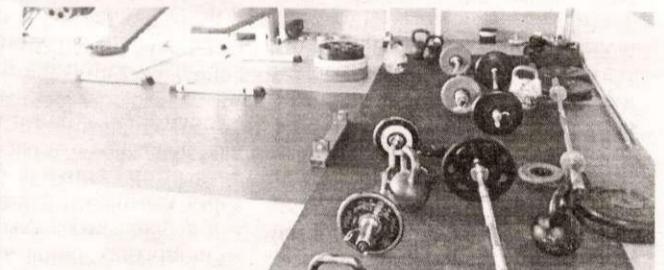
— Георгий Иванович, икки выпустамыккыгъ. Хас ою бутэрдэ? Илэлэринэн үз буллуудар дуо?

— Барытга 88 оюо бүгээрбите. Баатакы сыйбытыг гар — Томмот — Алшараа Бэстээх хайысхаяа локомотив, вагон

Техникумга, бүгүнгү түрүтүнан, 261 устудыуон ўорзэнэр. Киниләртىн 40-на -кысыс оюо. Устудыуоннар анал биир кэлим формалаахтар. Ким да буолшун, до-рооболоноң, олорор буоллахтарына ойон турар үрдүлүк күльтүрунды манна чопчу тутунашлар. Оңдорор хан на үзүлии бараалшарыны йытыталасыншар, Саха сиригэр үлэллиир тимир суюл союзото хамбааныната үлчэнси хааччыйлаахтааңын этилэр. Техникумга ўорзени толобурусоо. Быстах тутташларыгар, кыра да буолшар, стиспидиялаахтар. Уопсайга олороллоругар 500 солкуубайы сылга биирдэ толууллэр. Техникум осталобуойугар олус удамыр сынааца аянышларын сохтубүт. Менинога эт ас араас корунгүтгэн балык элбэх корүнүнэн астаммыят, бурдук ас, утаг, салаат эгэлгиз баар. Холобур, биңиги 100 солкуубай инициен тото-хана аһаатбыыт.

Мания утак, коржик, хлеб, хортуюшутан шоре, ынах этийтэн кэтиликт киирдэ. Аны турал порция товоо-йуга үортэ. Онууха үзһигит-тэр, устудуюннаар эрэ буолбакка, олохтохтор, ыал-дыхгтар да аһыллар эбйт. Юрийчилр Сана дъынга үхүн сыйниланга уонна сайын тарҗааллар. Культурний-спортгийн дъаалалдарга, куруүуктарга кяхатарынан кытталлар. Оссо Аллаараа Бэцээх, Мэнэ-Хагналас аатын комүүсээн, араас таһымнаах күрехтэ-ниилэрэг кытталлар – баскетболга республика чемпионнара, волейболга призерлара, футболга тырааныспар полициятын кубогын чемпионнара. Тренингийн бийр дойдулаахыг икки корүүнгэ спорт маастара А.В.Олесов ситииний лэхэгтик үзүүлир. Культура отгүн билийчхээ, орто ўорх 38 тэрилгэтийтэн бэйлэргин иккя ардыларыгар ыыр

Нэһилиэнныэ промышленноска сыһыана

оромыоннэригээр слесар-
дышилар, станцияларга ду-
хуурунайдыллар, локомо-
тив машинийн комоло-
гооччутунэн үзүүлиллэр.
Быйылгы үүс выпустан ба-
ялаах оюолору «Саха сирин
тимир сүүдлээр» хамцаан-

нья үлэнэн хааччыйнаа. Кулун тутартан устудьуюн-нарбыт дуогабардын тү-хэrsиэхтэхтэр. Үлэлий-сылдьааччыларбыт хамнас-тарын мышмамттар. Про-мышленности хамиас үч-гэй бобо буолшава.

Күн бүгүн «Саха сирин тимир сүоллара» хампаан-њааһа Алдан, Томмот куораттарыгар биңигү улуусчугуттан Борис Носов вагон оромчоңун слесарынан, Василий Курилкин, Константин Павлов дефектоско-нист нутгى дизн специально-

бынан, Яков Сивцов, Александр Постников тепловоз машининий комолонооччүлэринэн, Сахаяна Татаринова сүрүү экологынан үлэлии сыйдашлар.

Бу эйгээж үлэлии сыйдашлар элэр дьон санааларын билээри Саша Постниковын

Сэбиздиссэй В.К. Петрова этэрийн, уонсай дьизээ 250 устуульон олорор. Бийс блокка старостаар талынлаллар. Табахтааны ишин оюзор бэйэлэрэ муниньян ыстараан олохтууллар. Ону муниньян хата уонсайга туттар тэришээрин ылаллар эбйт. Бу оюзору икки эрэ интээччи корородтээр сохтордо. Оробудээ конгуулэлтэн бөхүолэлкээ гахсанлар. Кийхэ 10 чаастан уонсай аана хатанар. Улуус-пүтүтгэн. Мындаабаттан Игорь Олесов — бастакы, Гания Березкин, Мичил Никонов, Айтал Васильев иккис, Кэлгээниттэн Люда Бурнашева, Сардаана Конырина иккис, Биатрисеа Ушницикая, Аня Сысолятина үүс куурустарга ситиинилэхтийн үорзүү сэлдэвэршар. Коля Винокуров, Ганя Самсонов Россия армиятын кэлкэтийр сулуусналны барбыгтар.

косторүн, олорор, үлэлни усулуобуйя үчүгэйин бэлиэтийнлэр. Бийлэн туар, ыарахаттар бастаан утаа үоскүохтэрийн собүн, онно бэлэмнээх буолуохтаахын этгээр. Илин энэр улуус оюулоругар үорзинчилж габыгастаах, толору усулуобуйялаах, тутгартсан даҗаны кириитгэ бэрт судургү, ол курлук аттестатынан, бэсийн дэлхийнэн кирижин. Бу эдийг үорзэн сыйцар кэрэ кыыс Люда Бурнашева: «Мин техникиумга иックис сыйбын үорзэнбин. Үорз-нэргэ, олорорго усулуобуйя толору баар. Дээшибтигээр курлук. Үорзтийнэн эрэ мунтурдамматтар, үрлүк культураалах, дэгитгэр сай-дылаах үлэхнитгэрийнлийнлэр. Мин поехы кор-пор, атаард дисицетчер дин олус энзиэтгээх ижнүү баһы-лыахтаахнын. Бифиги техни-куммуутагар үорзэн клинг. Олох юмсинийх хүчтэй, — дээлтэй. Онон, улууснууд эдэр ыччата, толкуйдаан дин сүбэлийбин.

*Ульяна БУРНАНЕВА,
журналист.*

«Үйэтитий» дизн өйдөбүлү сурэхтэригэр ингэрэн

Дойду үрдүнэн барытынан оро көтөгүлүүлээхтк ыйтыллыбыт Улуу Кыайы 70 сила ааста, история страницатыгар сурулунна. Маник улаахан бэлээ үбүлгүйдэр көннүлгриттэн ыйтык дьоммут түнүгүр тугу оцордубут дин түмүк оцостон коробут. Ага дойду сэриитин ыара таарыйбатах ыала динэн Саха ширгэр да булар уустук, суюх дааны. Барыбыт эхэлэрбим, эбэлэрбим. агаларбыт, ийэлгрбим биңиги эйгээх, дьоллоо олохко олорорбут түнүгүр кыргызыны толоонуугар кыя хаан-нарын тохнумтара, тыыл ултагэр күнү-түүнү аахсыбатахтара. Ол инии үйэтштиши — барыбыт ыйтык исспит буолар. Онтон дьон ойүгэр-санасатыгар хаалар үйэтштиши оцоруу дин тугунан көмнинэн билбут суюх. Кэм-кэрдин аастаын ахсын суолтата оссо улаатан иһэр ёбим.

Ус Алдан улууңун бэтэрээн нэр сэбнээс бу сыйлар тухары итинин дүйн-чахчы үзүүлэхэн кэллэ, салтын үзүүлир да бываанаах. Сэбист бэрэссэдээгүй Иван Семенович Калининской, комолонооччутгэ, 80 сааын аасныг ытык киши Мария Егоровна Фомина ойдобууныүктэри онорон ыччакка хаалшарыахха, кинилэр үйтгигийн үзүүлэхээллэргийнгээр ойдоруун-санааларын угуулгыннарыахха дээн утуялларын да умнан үзүүлир курдуктар. Мин ону кинилэр кытарты бу боншуруоска оруугүн алгынаар буоламмын бэрткэ билэбин. Үзүүлир хосторугар киирлим эрэ «Дээ, биһиги ону онорон эрэбит», - дээн хайаан даажаны тух эрэ саганы тобулбуттарын кэнсий тохуяааччылар. Олохтон мунинуммут баай уопуттарынан уонна кырдаажастары, оччогоою юар кэмнэри этгээринэн-хааннарынан билбиг колүүнэнни кытарты ыкса үзүүлэхэн сыйлдар буолапнаар оногр-буттара чахчы үйцээх ойдобууныүктэр. Ол үзүүлэрин киши аасныгын кэнсий санаан кордоуунж суду да збигтэр. Билигин ханна даажаны общественнийн үзүүлэх саамай кохтоохтук уонна күргүүмүнэн кытгааччы сааырьбыт колүүн буоллар. Хас ижилийк аксын бэтэрээн нэр сэбисттээр үзүүлиллэр, улуустааы сэбисти кытарты ситимнээрин быспаттар.

даммыг курдук. «Аасныгын кэнсий санаатахха сүрдээх да үлэн ионгор-бут эбийшиг дизэн, - Иван Семенович, Мария Егоровна ахтальлар, - Нэхилийктэргээж сэбисттэрбитеэр олох күн аайы кэриэтгэ эрийэбит. Матырыяааллара барьта манна, бинижэх түмүлжэр буолла-џа дии. Ону аны хат-хат коннорсон, сааылаан ихэбйт уонна улуустааы комиссияа туттара-быт. Сорох ижилийктэргээ сүрэх-тэрийн бајгаларынан чинчийэр үлэ-нэн дьарыктаанааччылар бааллара бинижэх сүрдээчин комо буолбу-та. Кинилэр уруккуттан мунинуммут болэм матырыяааллаа элбэ-џи биһаарбыга. Ус Алданга 21 ижилийк баар, онтон тохи элбэх матырыяаал кэлийн санаан кор. Бары биир ойго санааџа кэлэн үзүүлэхэхпитин эрэ кыаллар со-рук. Ол курлук Дүнсүнгэ В.Ф. Сивцев, Онорго Н.Н.Литвинцев, Түүлэхтэн А.К.Алексеев, Курбу-нааха А.А.Конырина, Сырыдаахха К.Ф. Слепцова о.д.а. ор сыйларга сыралааан муснүт матырыяаал-ларын бу кинигээж бизрбитетэр махталлаах». Кырдык кинигэни оноруу дээн кишини илинхинээр үзэ, буолаары буолан үс томнаах. Аны оного соруунан баран дьюн-сэргээж үйлнарын курлук буолары-гар кыншалыахтааххын. Иван Семеновичтаа маны чахчы кыай-быттар. Манын элбэх киши аата

Улуустааыз бэгтээрэнээр сэ-
бийтгэрээс тээврэтийн үеэдээ
оногтгорбургут ойлобуунь угээ 1945 с.
Мүрүгэ, Хос үрэххэд Кыйайны
ыньяга юуыллыгыт сиригээр
Мэнэ бэлийн буолар. Мин кинилэр
үзлэргүйтгэн чахчы соёор, астынаар
ойдбүүнүүгүм «Уус алданнаар
Аяа дойлу комүскэлигээр» лизэн үс-
томнаах кинигэй буолар. Урукку да
сыллаарга улуска манынк хабаан-
наах кинигэлэр тахсыгыгтара. Ол
эрээри, Иван Семеновичтаах бу
кинигэжүй арыйн атын, кэлин са-
наатахха табыгастаах суолтуутгас-
нуутгар эбит. Колхостарынан ба-
ран сыншара да арыйн чуолкай-
быгэр. Манын эзжийн кийн ага-
хабыллыбыт кинигэ тахсыгытгын
кэнэ: «Ол кинийн кийлэрбэгтэхэр,
ити сыйна», - лизэн кингир-ханыр
сангарсын баар буолаачы. Онтон
бу кинигэ туунан истэр тухары
олус астынан кинсэтгилэр. Аны,
эрэл ахтан ахаарбыгтын курдук
сүолтата оссо үрдээн ийэр, олус
элбээ кини ыйыгталанын туун-
нан Иван Семенович оруу ахтан
ахарааччи. Мин кыраан чинчи-
йэр үзээж ылсан эрэл кини бу кин-
игэни оствуулбар куруутун уу-
ран сыйнарабын. Санаян кэллиим
эрэл арыйталаан коробүн уонна
куруутун кордообуунүүн була-
бын, санганы арыйан ийэбин. Бу

кингэ Кытайы 65 сыйлын корсо тахсыйбыга. Онтон бу улукан бэллиэ түгэн 70 сыйлын корсо «Ус Алдан Албан ааттаахтара» дээр кинигэни бэлэмнээн таһаатгардылар. Манна Албан аат уордьанын најараадаламмыг 54 буйон уонна. Улэ Албан аата уордьанынаах 29 киши киймэрилийбигтээр. Маны тэнэ бу үбүлүй чэрчитиинээн республикатааы «Кытайы» ГТ ионгү Н.И. Литвинцев, Н.М. Окоемов, А.П. Андреева кинигэлэрэ уонина оюолор суурүүларынан «Мы наследники Великой Победы» хомуурунныук тахсыйтыг гар комолостулдэр.

Дуоhуйа сынъянныбыт

Кэпсээгүйг кэпсэнэр, хохогийн хохуллар, ырыацы ылланар үлэхит үтүүкэн дьоннордоо, айартутар ыччаттардаах Найахы нэхилиэгээр Дүүсүнтэн 20-ч бэгэрээн баран санга 2016 салы корсон ўрээн-котон, дуохуяа синињанан кэллиб.

Найахы дъоно-сэргээ оччоттон баччаа лаэри, кырдыыга даааны нэхилиэнктэрин түнгэр кынанан, элбэх санга сүүрдээнэри кийлэрэн оро күүрүүлэхэтийн, ситиинилгэхтийн үлэллинийн эрээн истэгбит, билэгбит. Бинигини нэхилийн баатылыгын солбугааччы П.А.Слепцов, бэтэрээндээр сэбнэгтэрин бэрэс-сэдээгээцэл С.Е.Петрова уонна кулуун үлэхитгэрэ ўорэ-кото корус-

түлээр. Бастан олус киң программаах қнсиэри уонна саға дынылааџы турорууну астына кордубут. Ырынайштар, «Мүрү-2015» конкурс Гран-притын ханајиката Евдокия Егорова, Татьяна Старостина истиг изийнлээс ырыаларын дохсун ытыс тыањинан додуулоллаатыбыт. Онтоти Дъулустаан Гаврильев, Евдокия Егорова, Ти-

*Варвара ИРИБЫЛЫХ,
Лусун.*

Үостубат кыым буолан

Мындаабаа Мүрү иңишилэгийн инигэр киширэв тыва сирин бөхүүгээн курдук олох-дъянаах тэрчинэн олорор бөхүүгэлк буолгар. Үзэхамнаас бодгото тигинээбит, тэннийдит сирэ. Маниа 700-тэн тахса киши олорор обургу бөхүүгэс. Ол ишин маниа чоко общественай угл кохтоохтук ыйтылгар дижхээ сон. Бөхүүгэлк бэхжүүгээрин түмсүүтэй бишар саамай танаарыглаах угл бүнгээрэлж.

Саңа дыллааңы харыйаны тэрийдигит. Үрүүхгүйт иһин урукку оттүгэр сылдыябат կырдыңаастар дың кэргэнинэн кэлэннэр санаабытын оссо котохтуулэр. Орүү буоларын курдук сыл түмүгүнэн үбүлүйдээх саастахтарбытын бэлиэтээтигит. Кинизэр: Р.Я.Борежнев, Р.Р.Дъяконов, А.Г.Винокурова, Ф.Д.Винокуров, Н.П.Чаптыков, М.Д.Тролукова, Е.В.Готовцева, Л.А.Андросова, М.И.Артамонова, М.И.Неустроева, М.В.Сивицева буолаллар. Онтон М.А.Тропеква уонна ор сылларга «Тирэх» бэтэрээнэр түмсүүлээрин сүбэтигэр үзлээбигт М.К.Винокурова-я Муру нэхилиэтиг сүрүнүүр специалиха Р.С.Ноговицын нэхилиэк баылыгын грамотатын, Мындааба боһүолэгин бэтэрээнэрин сэбизтиг салайааччыга Е.И.Неустроева махтал суругу туттар-

Конкурстар олус кохтоохтүк бардылар. Саамай ураты ас коруңгэр бастакы мисстэн М.Н.Андросова онгорбут сиэдээрй тордуунан ылла. Иккискэ Р.П.Портняги на балаңан бышылаах торду онгорон тигистэ. Үүс мисстэ И.А.Дьяконова ураты салаатынан кытган буолла. Балынай бываачыйа конкурсунугар кыайылаахтарынан М.П.Лутинова, Р.Г.Гуляева, М.Н.Борисова ааттанийлар. Марианна Николаевна сахалныбы бываачыйа-ны аныгылты корүнгнээн, онгун дүүрэлээн тикигтийн киши ханийк

*Екатерина НЕУСТРОЕВА,
Мындааба.*

ПЕРВЫЙ

Понедельник,
1 февраля
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10 Контрольная
закупка 12+
09.40 Женский журнал
12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55, 02.45, 03.05
Модный приговор 12+
12.15 Сегодня вечером
16+
14.20 Таблетка 16+
15.15, 01.00 Время
покажет 16+
16.00, 03.50 Мужское /
Женское 16+
17.00 Наедине со всеми
16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся!
16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Мажор»
16+
23.40 Ночные новости
23.55 Борис Ельцин.
Отступать нельзя
16+

ПЕРВЫЙ

Вторник, 2 февраля
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.15
Контрольная закупка
12+
09.40 Женский журнал
12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55, 03.15 Модный
приговор 12+
12.15, 21.30 Т/с
«Мажор» 16+
14.25 Таблетка 16+
14.25 Таблетка 16+
15.15 Время покажет 16+
15.15 Время покажет 16+
16.00 Мужское /
Женское 16+
17.00, 02.30, 03.05
Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся!
16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Мажор»
16+
00.15 Ночные новости
00.35, 03.05 Х/ф
«Подальше от тебя»
16+

ПЕРВЫЙ

Среда, 3 февраля
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.20
Контрольная закупка
12+
09.40 Женский журнал
12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55, 03.20 Модный
приговор 12+
12.15, 21.30 Т/с «Метод
Фрейда» 2+
14.25 Таблетка 16+
14.25 Таблетка 16+
15.15 Время покажет 16+
16.00 Мужское /
Женское 16+
17.00, 02.30, 03.05
Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся!
16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Метод
Фрейда» 2+
23.30 Вечерний Ургант
16+
00.05 Ночные новости
00.25 Х/ф «Дьявол носит
Продав»
16+

ПЕРВЫЙ

Четверг, 4 февраля
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.25
Контрольная закупка
12+
09.40 Женский журнал
12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55, 03.25 Модный
приговор 12+
12.15, 21.30 Т/с «Метод
Фрейда» 2+
14.25 Таблетка 16+
14.25 Таблетка 16+
15.15 Время покажет 16+
16.00 Мужское /
Женское 16+
17.00, 02.30, 03.05
Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся!
16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Метод
Фрейда» 2+
23.35 Вечерний Ургант
16+
00.10 Ночные новости
00.25 Х/ф «Черный
лебедь»
16+

ПЕРВЫЙ

Пятница, 5 февраля
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00
Новости
09.10 Контрольная
закупка 12+
09.40 Женский журнал
12+
09.50 Жить здорово! 12+
10.55, 04.10 Модный
приговор 12+
12.15, 21.30 Т/с «Метод
Фрейда» 2+
14.25 Таблетка 16+
15.15 Время покажет 16+
16.00 Мужское /
Женское 16+
17.00, 02.30, 03.05
Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние новости
18.45 Давай поженимся!
16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Золотой
граммомфон 16+
23.30 Вечерний Ургант
16+
00.25 Х/ф «Александр и
Ургант» 12+
19.10 Концерт Елены
Васильевой 16+
21.00 Время
21.20 Сегодня вечером
23.00 Х/ф «Последнее
танго в Париже» 18+
02.00 Х/ф «Перси
Джексон и похититель
молний» 12+
01.35 Х/ф «Восход
Меркурий» 16+

ПЕРВЫЙ

Суббота, 6 февраля
05.25, 06.10 Наедине со
всеми 16+
06.00, 10.00, 12.00
Новости
06.25 Х/ф «Путешествия
Гулливера» 12+
08.00 Играй, гармонь
любимая! 12+
08.45 Смешарики.
09.00 Умницы и умники
09.45 Слово пастыря 12+
10.15 Смак 12+
10.55 Инна Макарова.
Сульба человека 12+
12.10 Идеальный ремонт
13.10 На 10 лет моложе
14.00 Теория заговора
14.55 Три плюс два.
16.00 Х/ф «Три плюс
два» 12+
18.00 Вечерние новости
18.10 Кто хочет стать
миллионером? 16+
19.10 Концерт Елены
Васильевой 16+
21.00 Время
21.20 Сегодня вечером
23.00 Х/ф «Последнее
танго в Париже» 18+
04.00 Модный приговор
04.00 Мужское /
Женское 16+

РОССИЯ-1

05.00, 07.10, 07.41, 08.10,
08.41, 09.15 Утро России
07.07, 07.35, 08.07, 08.35,
11.35, 14.30, 17.30, 19.35
Местное время. Вести-
Саха
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном
12+
11.55 Т/с «Тайны
следствия» 12+
14.50 Вести. Дежурная
часть
15.00 Т/с «Земский
доктор» 12+
18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «Солнце в
подарок» 12+
23.50 Честный детектив
16+
00.45 Наина 12+
01.45 Ночная смена 12+

РОССИЯ-1

05.00, 07.10, 07.41, 08.10,
08.41, 09.15 Утро России
07.07, 07.35, 08.07, 08.35,
11.35, 14.30, 17.30, 19.35
Местное время. Вести-
Саха
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном
12+
11.55 Т/с «Тайны
следствия» 12+
14.50 Вести. Дежурная
часть
15.00 Т/с «Земский
доктор» 12+
18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «Солнце в
подарок» 12+
22.55 Специальный
корреспондент 16+
01.30 Ночная смена 12+

РОССИЯ-1

05.00, 07.10, 07.41, 08.10,
08.41, 09.15 Утро России
07.07, 07.35, 08.07, 08.35,
11.35, 14.30, 17.30, 19.35
Местное время. Вести-
Саха
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном
12+
11.55 Т/с «Тайны
следствия» 12+
14.50 Вести. Дежурная
часть
15.00 Т/с «Земский
доктор» 12+
18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «Солнце в
подарок» 12+
22.55 Специальный
корреспондент 16+
00.35 Ночная смена 12+

РОССИЯ-1

05.00, 07.10, 07.41, 08.10,
08.41, 09.15 Утро России
07.07, 07.35, 08.07, 08.35,
11.35, 14.30, 17.30, 19.35
Местное время. Вести-
Саха
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
09.55 О самом главном
12+
11.55 Т/с «Тайны
следствия» 12+
14.50 Вести. Дежурная
часть
15.00 Т/с «Земский
доктор» 12+
18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «Солнце в
подарок» 12+
22.55 Специальный
корреспондент 16+
00.35 Ночная смена 12+

РОССИЯ-1

04.00 Х/ф «Следствие
ведут знатоки» 16+
06.15 Сельское утро 12+
06.45 Диалоги о
животных 12+
07.40, 14.20 Вести-
Москва
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10 Программы ГТРК
Саха. Прямой
разговор... 12+
09.15 Правила движения
10.10 Лично. Валентин
Смирнитский 12+
11.10 Местное время.
Вести-Саха
11.20, 14.30 Т/с «Любовь
на миллион» 12+
17.00 Один в один. Битва
сезонов 16+
20.00 Вести в субботу
21.00 Х/ф «Ищу
мужчину» 16+
00.55 Х/ф «Роковое
наследство» 16+

РОССИЯ-1

05.10 Х/ф «Следствие
ведут знатоки» 16+
07.30 Сам себе режиссёр
12+
08.20 Смехопанорама
12+
08.50 Утренняя почта
12+
09.30 Сто к одному 12+
10.20 Местное время.
Вести-Саха 12+
11.00, 14.00 Вести
11.10 Смеяться
разрешается 12+
12.35, 14.20 Т/с «Русская
наследница» 12+
20.00 Вести недели
22.00 Воскресный вечер
с Владимиром
Соловьевым 12+
00.00 Дежурный по
стране 16+
00.55 Т/с «По горячим
следам» 16+

НВК «Саха»

06:30:00 Дойдум дьюно
(Хотун Бүлүү ТВ) 6+
07:00:00 Санга күн-
Новый день 6+
10:00:00 Саха сирэ 12+
10:15:00 Күнчээн 6+
10:30:00 Трудом славен
человек! 6+
11:00:00 Якутия 12+
11:10:00 Арене событий
12+
11:30:00 Саха санааты 6+
12:15:00 #Советуем 6+
12:30:00 Учугэйин бу
сиргэ! 6+
13:30:00 Саха сирэ-
Якутия 12+
14:00:00 Эфиргэ-саха
радиота 6+
15:00:00 Айылгы 6+
16:00:00 Учугэйин бу
сиргэ! 6+
17:00:00 Буква закона 6+
17:30:00 Утюу кийэнэн!
6+
18:00:00 Саха сирэ 12+
18:15:00 Трудом славен
человек! 6+
18:45:00 Күнчээн 6+
19:00:00 Саха сирэ 12+
19:15:00 Болжомто
кинигэр 12+
19:30:00 Олох ўоһүгэр
12+
16:00:00 Жизнь
прекрасна! 6+
17:00:00 Золотой фонд
ТВ 6+
17:00:00 Геван 6+
17:30:00 Утюу кийэнэн!
6+
18:00:00 Саха сирэ 12+
18:15:00 Дойдум дьюно
(Таатта ТВ) 6+
18:45:00 Күнчээн 6+
19:00:00 Саха сирэ 12+
19:15:00 Болжомто
кинигэр 12+
19:30:00 Олох ўоһүгэр
12+
20:30:00 Саха сирэ-
Якутия 12+
21:00:00 Бийнчээн 6+
21:15:00 «Ыллыктар»
сериял 6+
21:45:00 Дойдум дьюно
(Сунтаар ТВ) 6+
22:15:00 Утюу кийэнэн!
6+
22:45:00 Спортивные
новости 6+
23:00:00 Саха сирэ-
Якутия 12+

НВК «Саха»

06:30:00 В кадре-
республика (ТВ Ленск)
6+
07:00:00 Санга күн-
Новый день 6+
10:00:00 Саха сирэ 12+
10:15:00 Күнчээн 6+
10:30:00 Трудом славен
человек! 6+
11:00:00 Якутия 12+
11:15:00 Болжомто
кинигэр 12+
11:30:00 Кэл. олор.
сэңэрэгэниж 6+
12:30:00 Жизнь
прекрасна! 6+
13:30:00 Саха сирэ-
Якутия 12+
14:00:00 Эфиргэ-саха
радиота 6+
15:00:00 Олох ўоһүгэр
12+
16:00:00 Жизнь
прекрасна! 6+
17:00:00 Золотой фонд
ТВ 6+
17:00:00 Геван 6+
17:30:00 Утюу кийэнэн!
6+
18:00:00 Саха сирэ 12+
18:15:00 Дойдум дьюно
(Бордоон ТВ) 6+
18:45:00 Күнчээн 6+
19:00:00 Саха сирэ 12+
19:15:00 Болжомто
кинигэр 12+
19:30:00 Олох ўоһүгэр
12+
20:30:00 Саха Сирэ-
Якутия 12+
21:00:00 Бийнчээн 6+
21:15:00 «Ыллыктар»
сериял 6+
21:45:00 Дойдум дьюно
(Таатта ТВ) 6+
22:15:00 Утюу кийэнэн!
6+
22:45:00 Дойдум дьюно
(Бордоон ТВ) 6+
23:00:00 Саха сирэ-
Якутия 12+

НВК «Саха»

06:30:00 Дойдум дьюно
(Маарыксаан ТВ) 6+
07:00:00 Сага күн-
Новый день 6+
10:00:00 Саха сирэ 12+
10:15:00 Күнчээн 6+
10:30:00 В кадре-
республика (ТВ Нам) 6+
11:00:00 Якутия 12+
11:15:00 Болжомто
кинигэр 12+
11:30:00 Тыннаахтар
дорнубат сыллаара 6+
12:00:00 Олох ўоһүгэр
12+
16:00:00 Учугэйин бу
сиргэ! 6+
17:00:00 Саха сирэ 12+
17:30:00 Болжомто
кинигэр 12+
18:00:00 Саха сирэ 12+
18:15:00 Дойдум дьюно
(Ныурба ТВ) 6+
18:45:00 Күнчээн 6+

ТНТ

Понедельник, 1 февраля
 07.00, 08.00 Утренняя программа 12+
 07.20, 08.20, 14.13 Реклама. Погода 12+
 07.30 Северные звездочки 0+
 07.45 Пропеллер 12+
 08.30 Comedy Club.
 09.00 Дом-2. Lite 16+
 10.30 X/f «Властилии кольцо. Братство Колыца»
 14.00 Знаете ли Вы 12+
 14.15 Якутск
 криминальный 16+
 14.30, 15.00, 15.30, 16.00,
 16.30, 17.00, 17.30, 18.00,
 18.30, 20.00, 20.30 T/c «Интерны» 16+
 19.00 Интересно (новость дня) 12+
 19.03 Информационный блок. Погода 12+
 19.05 Словесная лампада 19.30 T/c «Универ. Новая общага» 16+
 20.00, 20.30 T/c «Интерны» 16+
 21.00 X/f «В спорте только девушки» 16+
 23.00 Дом-2. Город любви 01.00 X/f «Снежные ангелы» 18+
 03.05 T/c «Супервесёлый вечер» 16+

ТНТ

Вторник, 2 февраля
 07.00, 08.00, 13.50, 19.00 Интересно (новость дня) 07.03, 08.03 Утренняя программа 12+
 07.25, 08.20, 14.20 Реклама. Погода 12+
 07.30 Знаете ли Вы 12+
 07.45 Северные звездочки 0+
 08.30 Comedy Club.
 09.00 Дом-2. Lite 16+
 10.30 Битва экстрасенсов 12.00, 13.53 X/f «В спорте только девушки» 14.00 Международные новости 12+
 14.30, 15.00, 15.30, 16.00, 16.30, 17.00, 17.30, 18.00, 18.30 T/c «САПАТАНИЯ» 16+
 19.05 Пропеллер 12+
 19.20 Информационный блок. Погода 12+
 19.30 T/c «Универ. Новая общага» 16+
 20.00, 20.30 T/c «Интерны» 16+
 21.00 X/f «Любовь в большом городе» 16+
 23.00 Дом-2. Город любви 01.00 X/f «Тренировочный день» 03.25 T/c «Супервесёлый вечер» 16+

ТНТ

Среда, 3 февраля
 07.00, 08.00, 13.50, 19.00 Интересно (новость дня) 07.03, 08.03 Утренняя программа 12+
 07.25, 08.20, 14.13 Реклама. Погода 12+
 07.30 Словесная лампада 08.30 Comedy Club.
 Exclusive 16+
 09.00 Дом-2. Lite 16+
 10.30 Битва экстрасенсов 12.00, 13.53 X/f «Любовь в большом городе» 16+
 14.00 Пропеллер 12+
 14.15 Мой спорт 12+
 14.30, 15.00, 15.30, 16.00, 16.30, 17.00, 17.30, 18.00, 18.30, 19.30 T/c «Универ. Новая общага» 16+
 19.05 Информационный блок. Погода 12+
 19.10 Международные новости 12+
 20.00, 20.30 T/c «Интерны» 16+
 21.00 X/f «Любовь в большом городе» 16+
 23.00 Дом-2. Город любви 01.00 X/f «Тренировочный день» 03.25 T/c «Супервесёлый вечер» 16+

ТНТ

Четверг, 4 февраля
 07.00, 08.00, 13.50 Интересно (новость дня) 07.03, 08.03 Утренняя программа 12+
 07.25, 08.20, 14.25 Реклама. Погода 12+
 07.30 Северные звездочки 0+
 07.45 Пропеллер 12+
 08.30 Comedy Club.
 Club. Exclusive 16+
 09.00 Дом-2. Lite 16+
 10.30 Битва экстрасенсов 12.00, 13.53 X/f «Любовь в большом городе» 16+
 14.00 Пропеллер 12+
 14.15 Мой спорт 12+
 14.30, 15.00, 15.30, 16.00, 16.30, 17.00, 17.30, 18.00, 18.30, 19.30 T/c «Реальные панцы» 16+
 19.05 Информационный блок. Погода 12+
 19.10 Международные новости 12+
 20.00, 20.30 T/c «Универ. Новая общага» 16+
 21.00 X/f «Любовь в большом городе» 16+
 23.00 Дом-2. Город любви 01.00 X/f «Тренировочный день» 03.25 T/c «Супервесёлый вечер» 16+

ТНТ

Пятница, 5 февраля
 07.00, 08.00, 13.50 Интересно (новость дня) 07.03, 08.03 Утренняя программа 12+
 07.25, 08.20, 14.25 Реклама. Погода 12+
 07.30 Северные звездочки 0+
 08.00, 08.30 Comedy Club.
 Club. Exclusive 16+
 09.00 Дом-2. Lite 16+
 10.30 Школа ремонта 12.00 X/f «Любовь в большом городе» 16+
 11.30 X/f «Любовь в большом городе» 16+
 12.00 Комеди клаб. Лучшее 16+
 12.30, 00.30 Такое кино! 13.00, 14.00, 15.00 Comedy Woman 16+
 16.00 Экстрасенсы ведут расследование 16+
 17.30 Битва экстрасенсов 19.00 Мой спорт 12+
 19.15 Северные звездочки 0+
 19.30 X/f «Властилии кольцо» 12+
 19.30 Знаете ли Вы 12+
 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Однажды в России 16+
 23.00 Дом-2. Город любви 01.00 X/f «Я тоже хочу» 02.40 X/f «Империя солнца» 12+
 05.45 Женская лига. Лучшее 16+
 06.00 T/c «Пригород 3» 06.25 T/c «Непригодные для свидания» 16+

ТНТ

Суббота, 6 февраля
 07.00 Окно в Якутию 07.25, 08.25, 19.13 Реклама. Погода 12+
 07.35 Охота и рыбалка в Якутии 16+
 08.00 Интересно 12+
 08.30 M/c «Губка Боб Квадратные штаны» 12+
 09.00, 09.30 T/c «Деффчонки» 16+
 10.00 Дом-2. Lite 16+
 10.40 Перезагрузка 16+
 11.40 X/f «Властилии кольцо. Две крепости» 15.05 X/f «Властилии кольцо. Возвращение Короля» 12+
 19.15 Знаете ли Вы 12+
 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Однажды в России 16+
 23.00 Дом-2. Город любви 01.00 X/f «Я тоже хочу» 02.40 X/f «Империя солнца» 12+
 05.45 Женская лига. 06.00 T/c «Пригород 3» 06.25 T/c «Непригодные для свидания» 16+

НТВ

НТВ
 04.00, 05.05 T/c «Супруги» 16+
 05.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Сегодня 06.00 НТВ утром 07.10 Утро с Юлией Высоцкой 12+
 08.00 T/c «Возвращение Мухтара» 16+
 09.20 T/c «Свет и тень маяка» 16+
 11.00 Суд присяжных 12.20 Чрезвычайное происшествие 16+
 13.00 X/f «Братаны» 16+
 15.20 T/c «Улицы разбитых фонарей» 16+
 17.00 Говорим и показываем 16+
 19.00 X/f «Пасечник» 21.00 Итоги дня 21.30 X/f «На глубине» 16+
 23.20 T/c «Глухарь. Продолжение» 16+
 01.20 Дикий мир 0+ 02.05 T/c «Криминальное видео» 16+

НТВ

НТВ
 04.00, 05.05 T/c «Супруги» 16+
 05.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Сегодня 06.00 НТВ утром 07.10 Утро с Юлией Высоцкой 12+
 08.00 T/c «Возвращение Мухтара» 16+
 09.20 T/c «Свет и тень маяка» 16+
 11.00 Суд присяжных 12.20 Чрезвычайное происшествие 16+
 13.00 X/f «Братаны» 16+
 15.20 T/c «Улицы разбитых фонарей» 16+
 17.00 Говорим и показываем 16+
 19.00 X/f «Пасечник» 21.00 Итоги дня 21.30 X/f «На глубине» 23.20 T/c «Глухарь. Продолжение» 16+
 01.20 Дикий ответ 0+ 02.30 Дикий мир 0+ 03.00 T/c «Криминальное видео» 16+

НТВ

НТВ
 04.00, 05.05 T/c «Супруги» 16+
 05.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Сегодня 06.00 НТВ утром 07.10 Утро с Юлией Высоцкой 12+
 08.00 T/c «Возвращение Мухтара» 16+
 09.20 T/c «Свет и тень маяка» 16+
 11.00 Суд присяжных 12.20 Чрезвычайное происшествие 16+
 13.00 X/f «Братаны» 16+
 15.20 T/c «Улицы разбитых фонарей» 16+
 17.00 Говорим и показываем 16+
 19.00 X/f «Пасечник» 21.00 Итоги дня 21.30 X/f «На глубине» 23.25 T/c «Глухарь. Продолжение» 16+
 01.25 Дачный ответ 0+ 02.30 Дикий мир 0+ 03.05 T/c «Криминальное видео» 16+

НТВ

НТВ
 04.00, 05.05 T/c «Супруги» 16+
 05.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Сегодня 06.00 НТВ утром 07.10 Утро с Юлией Высоцкой 12+
 08.00 T/c «Возвращение Мухтара» 16+
 09.20 T/c «Свет и тень маяка» 16+
 11.00 Суд присяжных 12.20 Чрезвычайное происшествие 16+
 13.00 X/f «Братаны» 16+
 15.20 T/c «Улицы разбитых фонарей» 16+
 17.00 Говорим и показываем 16+
 19.00 X/f «Пасечник» 21.00 Итоги дня 21.30 X/f «На глубине» 23.25 T/c «Глухарь. Продолжение» 16+
 01.25 Дачный ответ 0+ 02.30 Дикий мир 0+ 03.05 T/c «Криминальное видео» 16+

НТВ

НТВ
 04.00 Хорошо там, где мы есть! 0+ 04.35, 22.55 T/c «Периф» 06.25 Смотр 0+
 06.00 НТВ утром 07.00, 09.00, 12.00, 15.00 Сегодня 07.15 Жил. лотерея плюс 07.45 Их нравы 0+ 08.25 Готовим с Зимним 09.20 Главная дорога 10.00 Еда живая и мёртвая 12+ 10.55 Квартирный вопрос 12.20 Кулинар. поединок 13.20 Ноедем, поедим! 14.10 Своя игра 0+ 15.20 T/c «Улицы разбитых фонарей» 16+ 17.00 Следствие вели... 18.00 Центральное телевидение 16+ 19.00 Новые русские сенсации 16+ 20.00 Ты не поверишь! 22.05 X/f «Обмен» 16+ 01.20 Дикий мир 0+ 00.55 ГРУ. Тайны военной разведки 16+ 04.00, 22.50 T/c «Периф» 06.00 Центральное телевидение 16+ 07.00, 09.00, 12.00, 15.00 Сегодня 07.15 Русское лото плюс 07.50 Их нравы 0+ 08.25 Едим дома 0+ 09.20 Первая передача 10.00 Чудо техники 12+ 10.55 Даиний ответ 0+ 12.20 Паниотребнадзор 13.20 Ноедем, поедим! 14.10 Своя игра 0+ 15.20 T/c «Улицы разбитых фонарей» 16+ 17.00 Следствие вели... 18.00 Акенты недели 18.50 Поздняков 16+ 19.00 X/f «Аз воздам» 16+ 00.50 ГРУ. Тайны военной разведки 16+ 01.40 Дикий мир 0+ 02.05 T/c «Криминальное видео» 16+

МАТЧ-ТВ

МАТЧ-ТВ
 12.30 Д/с «Второе дыхание» 16+
 13.00, 15.00, 16.00, 17.00, 17.35, 18.00, 19.50, 21.00 Новости 13.05, 21.10, 05.15 Все на Матч! Прямой эфир 15.05 Ты можешь больше! 16.05 Где рождаются чемпионы? 16+
 16.30, 08.00 Д/с «Вся правда про...» 16+ 17.05 Д/с «Первые леди» 17.40 Специальный репортаж. Сноуборд 12+
 18.05 X/f «Миннесота» 20.00 Безумный спорт с Александром Пушным 20.30 Я - футболист 12+
 21.55 Хоккей. КХЛ. «Авангард» (Омская область) - «Горпедо» (Нижний Новгород). Прямая трансляция 00.15 Континентальный вечер 12+
 01.15 Хоккей. КХЛ. СКА (Санкт-Петербург) - «Йокерит» (Хельсинки). Прямая трансляция 03.45 Футбол. Международный турнир «Atlantic Cup 2016». «Зенит» (Россия) - «Брондбю» (Дания). Трансляции из Португалии 06.00 Хоккей с мячом. Чемпионат мира. Россия - Казахстан 16+
 08.30 X/f «Скорость» 10.30 Все на футбол. Символическая сборная 11.30 Безграничные возможности 16+
 12.00 Анатомия спорта с Эдуардом Безуглым

МАТЧ-ТВ

МАТЧ-ТВ
 12.30 Д/с «Второе дыхание» 16+
 13.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Новости 13.05, 21.00, 02.45, 06.40 Все на Матч! Прямой эфир 15.05, 10.30 Ты можешь больше! 16+
 16.05 Где рождаются чемпионы? 16+
 18.05 Д/с «Вся правда про...» 16+ 17.05 Дублер 12+
 17.30 Анатомия спорта с Эдуардом Безуглым 16+
 18.05 Д/с «Путь бойца» 16+
 18.30 X/f «Али» 16+ 21.35 Специальный репортаж «Лига Легенд» 16+
 19.05 Все за Евро 16+
 20.05 Дублер 12+
 22.25 Лыжный спорт. Кубок мира. Спринт. Классический стиль. Прямая трансляция из Норвегии 00.55 Хоккей с мячом. Чемпионат мира. Россия - Финляндия. Прямая трансляция 03.30 Д/с «Сердца чемпионов» 16+
 04.00 Все на футбол! Прямой эфир 04.40 Футбол. Чемпионат Италии. «Лацио» - «Наполи». Прямая трансляция 07.40 Д/с «Рожденные побеждать. Игорь Нетто» 16+
 08.40 X/f «Миннесота» 16+
 09.40 Мини-футбол. Чемпионат Европы. Россия - Казахстан. Трансляция из Сербии 10.40 Д/с «Портал» 16+
 11.30 Д/с «Тонкая грань» 16+
 12.00 Анатомия спорта с Эдуардом Безуглым

МАТЧ-ТВ

МАТЧ-ТВ
 12.30, 12.00 Д/с «Вся правда про...» 16+
 13.00, 15.00, 16.00, 18.30, 21.10 Новости 13.05 Ты можешь больше! 16+
 14.05, 22.00, 06.45 Все на Матч! Прямой эфир 15.05 Ты можешь больше! 16+
 16.05 Где рождаются чемпионы? 12+
 16

Литература сэлэн түмүктэрэ

Бәрт-Үүн иңишилгәр икки сый устата «Ааҗар Бәрт-Үүн» дин иңишик олохтоохторун, оскуула үөрнөэччүүрүн ааҗыяга коңулүүр сыйалаах программа үзүлдүт. Литература сыйлыгар аналлаах тэрээхиңизди Кыйыны 70 сыйнын кытта алтынынаран, олохтоо библиотекарь Клара Слепцова салалатынаан Зоя Петрова салайааччылаах «Эй-бүс эблэр» түмсүү иилгэн-сајалаан, иңишилиниң араас араатын, ону тизүү чугастаацы Окоемовка Арылааҳ, Чарааг боюнчуктарын хабан, саха литературын, суруйааччылардын айымныларын дьонги-сөргүү, обо-аймакха билинчиликтер, сырдарат сыйалаах киң үзүнүн ыягта. Сый устата ааҗыс ТОК оонинуу тәрилиниң, биң араас тизмэңдүү литературный салон-наар үзүлдүттүүр. Уорнээччүү чилдүрүз араас викториналар, оонинуулар, кылааса чаастара, кылааһы таңынаан ааҗын дъарыктара, хоноон конкурстара, киниз быйсапталаларда о.а. ыягтылыннылар. Библиотекаа сый устата «Учүүгэй кинигүү - утүү болгүх» дини бөлгөх быйсаптаанаа үзүлдүт.

Сылыктары түмүккүр «Литература – олох сизркүлгөт» тэрээнийн ахсынныга буолан ааспята. Тэрээнийн үоруулэх чааныгар, кохтоотгүй кыгтыбыг эсвэрлэж махгал сууркартыры, болжихтары тутан

САХА ТЫЛЫГАР
ЛИТЕРАТУРАТЫГАР
УЧУУТАЛ

* * 2

Хомустаах бөхүлгэгэр бэлийн салы түмүкүүр тэрээнийнгээ «Чагда сиккин-рэ» литеатурнай түмсүү чилийтгэр эрэл эз бэришигийт баланаанынан күрсээс кыгта муянуулар. Конкурс иннин олоохоотоо библиотека сэбийдиссэй Мария Егорова Литеатура салыгар анаан ыбытыллыбыт тэрээниинэрий кылгасты билиннинэрэл. Ыбытыллыбыт тэрээнииннэрийг ишнийнэнэ кийн арагата хабышыбыта, оскуола иннинээж үорэхтээний тэрилтгэтийн оюутутан сађалаан тыыл бэтэрэннэригээр тийийг кохтоохтуу кыттыбыгттара хайдаллаах. Оскуола үорэнчилгээр «Хаан да хаалбаттар умнуулсан, Ая дойду сэриитин дыллара» дээр ойтог суруйуу, олонхон аазыыгттан уруүйн, хоноон аазыыгтын курдук күрэстэргээ кохтоохтуу кыттынылар. Үорэнчилгээр Ийэ тыл күнүгэр дьиэ кэргининэн талан ылбыгт суруйааччыларын аймынытын сырдагтан, дээрэхэнник ойуулаан-бичигтэн хаяат таһааран «Түүхгэ» синийнэлан кинийгэр бывистапкаа тууорбуттара. Оскуола оюоругар биир сага хамсааынинан «Сыл устага 25 кинийги аянаахыг» дээр 4 кылаас үорэнчилгээр ынтырыы таһаарбигтара буулар. Маны таңынан ишнийн быйстанкалара, «тогтүүрүк остволлар» ыбытынылар.

Бу күн үс түүмэхтээх күрээс агаа киhi кыгынина. Күрээс бастакы түүмээсээр ишучча хоноони угта Н. Глазков 1972 салылаахха Хомустаах эбээсээ сотгүйцэн, соруүкээн, синийнан аасынгыгттан дуохийн суруйбут «Озеро Хомустаах» дээр хоноонун кохнуул тылбаастаанын болулаа. Иккис түүмэххээ күрсээ кыттылаахтара ойтог аазыыгтканылар. Үнэс түүмэххээ «сыалынбар» дээр тылган ким элбэх тылы таһаарарыг гар киристилэр. Күрээ түмүгүнэн бастакы мисэстэн моккуурэс суюх саха тылыгар, литеатуратыг гар учутал Яна Новгородова биллаа. Иккис уонна үнэс мисэстэн араа-бараа түсүүхэн оюу үнэйнан үлээнтээ Василий Гаврильев. Өвркэн уонна алны сүүхүүх кылаас учутала Анна Хөвровера ышылдар. Бу кэннитетгэн айар кутгтаахтар сага хоноониоругар тусцаа күрсээ ыбытынына. Манна «Сахалар ихэллээр» хоноонунан ветеран учутал Василий Бурнашев — Сахай кытайылааынан таңыстаа. Мария Николаевна күрээ кытайылаахтарын «Байанай», «Далбар хотуун», «1000 советов» сурунаалларга салылаа ысуруунаан наажаа раадалаатаа.

*Анна ХОВРОВА
общ. корр. Хомустаах*

Нэйлилэк баылыгы В.И. Иванов aan тылыгар ааспыт сыл түмүктэрийн уонна үү-изр сыл соруктарын билининэрдэ, бар дьонугар ис-тиг эвэрдэтийн тириэртэ. айымнылаах үлэтэй дойду уонна республика таңымы-гар улахан сынабылы ыл-быт Суорун Омоллоон аатынан «Дөжорлонуу» музей-комплекс генеральний директора *Раиса Кулаковскаяны* Улуу Кыйайын 70 сыйыгар, Россияяда Литера-тура сыйыгар айымнылаах үзүүтэн үрдүктүк сынанаалан, Ил Дархан анал Биримийт-инэн нацараадаламмытынан; 2015 сыйлаа үүнэр ко-луонэнхи үорэтийг үүлч-чу кылааттарын иници Суотту орто оскуолатын технологияя учуутала *Василий Бурнашеву* Россия «Бастынг учуутала» ааты ылан – РФ Президенс В.Путин Граны-нан; Суотту орто оскуола-тын географияя учуутала *Матрена Григорьеваны* «СР бастынг учуутала» ааты ылан Ил Дархан Е.Борисов Гранынан нацараадалам-мыттарынан; Үнүк Илинни Федеральний университет устудьуона, университет хомуска күрөхин Гран-При хаанайката, импровизатор хомусчут идэтийн баылаабыг *Ирина Охлопкованы* улахан ситиинилэринэн эвэрдэ суруктары уонна тынынаах сибэкки дъорбот-түн корооччулэр ытыста-рын тывааны ортолтугар тут-тарда.

Орсын устата эңгүйлүс суюн
иңишилийк дъяналтатыгар
сүт-учуот эйгитең тараа-
рылаа шыктайтык үзүллэбэйт
Маргарита Нарникова «Сүттү иңишилизин бо-
чуоттаах олохтоою» аат
ингерлийн.

Улус санылыгын толбайлаачы С.С.Бурнанев Сүүттү олохтоортууларын ээргөлөөтүү уюна республика, улус наңараалаларын П.И. Портнягинга, П.Н.Заров-Ниевска, В.Д. Заровниевска,

Аасын 2015-ын оросуудын түрүүнээс үзүүлүүгүйдүүнүү, ситишини, агаалан, сыралаах улэ, үорэх, дэврэг сяааналанар кэмээжээ баазарар кээрчшигээ, долгууллаах. Тохсунцы 13-14 күн энэгэр, үүн бираадыны шарттан сялайа да бийн тыйдээрбүт, салалтыбыт саца сылга сацаалтыы күүс-уюх ыла, дьон ситишишигээн үор цулуулан дьинээ тохоруустубут.

Бастыннаар бэлийтэнниэр

Бырааңыныкты симэммит сыйнаңа бииртән биир үлә, үорөх, спорт бастынгана корооччулар дөхсүн ыгыстарын тыаһынан дојуңуоллатан лауреат үрдүк аатын ылан үордүлөр-коттуглэр. Ол курдук, Н.Н.Окосмов аатынан орто оскуоллатан «Сыл бастын учуугалына» Матрена Бочкирева, «Сыл бастын үорзюоччиитин» Алина Алексеева, «Сыл бастын спортсменин» Алтыс Егоров аттаганышар, «Чуораңың» оюо саадыгтан Ефросинья Винокурова, Н.М.Винокуров аатынан интернат-дъизгىн «Сыл бастын эмчигтэ» – Евгения Аммосова, «Бастын ветеран спортсмен» – Василий Аммосов, «Сыл бастын үләнитэ» – Розалия Ноговицына, «Культура бастын үләнитэ» – Мария Винокурова бука бары биир тэрилгэгэн бастынгнар ахсаанирыгар киирбиггэрэ олус элбэжи этэр. «Сыл бастын урбаанинига» аат чахчы да биир бастакынан бэйз дыялалтын саңалаабыт, оруу сибиэй, дэлэй атываалаах-тутгулаах, үрдүк культуралаах Лукерия Аммосоваңа ашана. «Сыл бастын спортсмен» аат элэр эрчимийэх уолбутугар Гаврил Охлонковка ингрилини. Аны бастын үзлээхтэринэн ааттанан Н.Д.Бурнашев аатынан биримийэнэн тыа ханаайыстыбатын үләнитэ Владимир Ноговицын, Е.Бурцева аатынан биримийэнэн иңшилилек биир гарбахха баттанаар тууру үләнитэ, республикаյа билүлэр спортсменка Ылизавета Аммосова нађаарааланындар. Иңшилилек биирдиндилэн эрэ дьюнүнан билүлэр буюлбатах, саастарынан, интэрийс-тэринэн, түолбэгжиринэн эмис үчүгэй кордоруүллээр түмсүүлэр, түолбэлэр баалшар. Кинилэр үлэлэрэ салайааччыгтан тутулуктааңа саарбахтаммат. Оннук бастын дьюнүнан чахчы да иңшиликтэргин олоюжор кынналлар, дьон туунгар сүүрээр-котор «Толон» түмсүү салайааччыга Мария Бурнашева уонна Окосмовккатаан Айталина Бурнашева бэлиэтэннилэр. Олох-дъянах согтоох усулуобуйатын хааччылар тэрилгэ эйситтегэн спорка, үлэбэ кэkkэ ситетишилэрдээх, бэйтин үчүгэй эрэ оттүнэн кордорор олус сэмий үләнит Дмитрий Винокуров эмис бастынгнар кэkkэлэрдигрэ ааттаммын дьон дохсун ытыс тыаһынан уурайдаат. Дьэ, бу курдук 2015 сыйы сэмэй бэлэхтэрдээх атааран, үүнэр сыйга эмис саңа ааттары ютэхэ хаалыбыт.

2015 сүйлүс сәмәндөлөх атааран, үйнөр сүйгә
эмис саңа ааттары көтөхэ халабыг.

Суомту пәннәләрдә утую үзәкә күбүлүбүт «Сыл түмүк тэрэ-2015» тэрәэһин биңиги дойдубутыгар албан ааптаа буюшнаар уонна тыныл үзләнниттерин албоодулыктай хорсун бынышларын, Россия модун күүһин болыстыг буолбут Улук Кыйыны 70 сыйнын, инч өзгрә дойдуга - Литература, Саха сирисәр Предпринимательство сыйларын түмүктуур сыйналлаах уоруулләэх бынышыга-майгыга ааста.

Сыл үөрүүлээр

К.П.Портнягинига туттарда

Сыл түмүгүнэн номинациялар кыйайылаахтарын айттыр долгуулаах чааска «*«Ымылааң биник-2015»* анал аяттар 2015 сыйын арыя тохсунны 21 күнүгүр күн сирин корбут Суотту кыраачан олохтоо-юор Айаал Колодезниковка уонна сыйы түмүккүү ахсынны 27 күнүгүр торообут Айына Новиковаңа ананийлар. Улуу Кыйайыны 70 сыйын түмүгүнэн «*Улуу Кыйайы уустара*» номинацияда кыйайылаахтарынан Аяа дойду Улуу сэриитин кыттылаахтара – Суотту нэхилициг почуттоаха олохтоохторо *Роман Романович Охлопков* уонна *Иван Петрович Стручков* айттанышар. Быйыл 91 саянын туолбут Роман Романович дьонугар-сэргэтигүр алгыс тылын, эээрдэтийн тизээрээ. Салыны Литература сыйын түмүгүнэн «*Уран тыыл абыланга*» анал аат «*Бичик*» кинигү кынагыгар үс айымынтын бэчээттэктэн аяааччы сэнээрийтин ылбыг, 2015 сыйла «*Чолбои*» сурунаал уонна «*Лар тай-я*» ханыат тэрийбит республикатааын литературанай куонкуурс кыйайылааџар, улууска «*Бастың авторской айымыны*» анал аат ханаайыныгар *Иппокентий Поповка* анания. Урбаан сыйын түмүгүнэн «*Кэм-кэрдин тэтиминэй*» анал аат пассажирдары, таһаџаны таһыны, сайнитын кэмгүү уунан хааччыйын оиголорун тэрийэн дьон-сэргү маҳталын ылар элэр урбаанийт *Василий Киренский* анания. Оттон «*Алаңа дъизбит түорт уол оюлоох дъын кэр гэнгүз, уолаттарын Владимир, Николай, Дылуустаан кынамныларынан алана дъизлэрин, торут тиэргэнчирик сангардыбыт, түнсаџа костүүлээх мааны ухаайбасын ханаайыниара *Устиния, Владимир Неуструевтарга* тигистээ. «*Эдэр саас эрчим*» анал аат «Чуюу раанчиык» оюо саадын үлээниэ, нэхилицик културный общественний оюоу элэр кэскилийэх кыггаачытыгара *Анна Охлопкова*, «*Ой дульдуура*» анал аат саахын мат араса таһымнаа күрэх гэхнилэргээр нэхилицийн аятын комүскээн бирийс тээх миэстэлэри ылары си тисинт бастынг спортымен ия, саахымакка маастарга кандидат бастакы түхүмээ ён толорбут *Сергей Николаевка* ананийшар. «*Удуур утумун салдаан*» анал то рониуттэрин – тыыл, сэрии ветеринара Аграфена Ивановна, Дмитрий Семенович утумнарын салыдаан 40-чык сүйүү үстгата энгилүү суюх тыханаайыстыбатын эйгэтигээ таһаарылаахтык үлээлийн сыйльдар Суотту ветеринарной участогын специалиши *Людмила Прядезникова*га, анания, оттон «*Торут үзүүн үксээн*» анал аат үүрүн ишнийн дэлэктэн үлээ хохогчын сыйльдар, бар дьонугар күүсүн комо буолар элбэх сиен эбсэтигээр, улахан аймах түс-баскинтийцэр *Галина Сидорова*га тигистээ. Номинанийн ээжээрдэлэн оюолору, олорору түүрэлбэрээр, үзүүлнэр колективтара тыынинаах сибээ килэри, сэмэй бэлэхтэрээр туттарыгттара корооччүүрээр*

бытыстарын тылаңынан доңу-
хуоллана.

Ахсыныны 21-23 күннөрдөр Улуу Кыайы 70 салын чөрчтүүнин Амма улууңун Болугур иңгизилгээр киин зона иңгизилгэктөрн иккى ардын парыгар ытылышыбыт «Спорт уонна культура тиа сиригэр!» республика тааю IV-с фестивальга биңиги иңгизилгэнит үйүс бо-чооттаа мисстени ылары сицисит. Суотту талааннаах даа льондо кыттышылаах «Үйгэри үрдүнэн үлдүү котон» уус-урал льүүһүү бисэ иңгизилгэктэн бастаан, льоммут талба талааннаахтарын, түмсүүлэхтэрин, гурууруммут сыйалларын сицинигэ дыланыардаахтарын оссо тогул чаңылхайдык туохулаатылар. Сыл түмүктерин болистиири киэхэ-бэ «Спорт уонна культура тиа сиригэр!» фестиваль түмүгүнэн күлтүрний программа уонна спорт кыайылаахтарыгар узуус дъяналттын спорт, лыз көргөн уонна ыччат политикалыгын отдельни салайааччыгы К.В. Давыдов бочоутунын грамоталары уонна кубоктары туттарда. Уус-урал льүүһүү үрдүүк таңымнаахтык ытылышыларыгар киэн билигин-коруутгүн, профессиональнын кылжын ууран режиссураттын турорбут «Хотугу сулус» телерадиоакадемия генеральнын директора Татьяна Афанасьевна Гоголеваны Суотту льондо-сэргээ истинник корустулар. Татьяна Афанасьевна мустубут льону эжерлээлс, баја санаатын этэн льүүһүү үүснисэрийн корорго ынширда. Ону сэргээ, льоро киэхэнни саха эстрада-тын билүүлилээх ырыаңыттара Даана, Аскalon Навис, Герман Скоттон и кир-

ЕГОГОЛЕВА,
иңбилик дәнаалтатын
сүрүнүүр специалина,
Р.ЧЕРКАШИНА,
билимкүч.

Дойдубутун ааттатабыт

Ыраах Эдьигээн улууھуттан Ус-Алдантан торуттсөхтэр үзүүмт 2016 сыйланы итий-истин эврэлбигин тириэрдөбүт! Аахан ээр сынга «Майнаатга» түмсүүбүт үлэгтэ тасхыналаа буолла. Ол курдук, Улуу Кыяйын 70 сыйлагар аналаахаа үүбүлүйдэх юынхаха Алгыстаах хонуутаа сир ылан, обүрэбигт балааыны тутаан, ыгык сэргэни алцаан, арчылаан туроордубут. Бу бырайык өнөөгээски үиччаныг кимтэн хаяанааын, торуттсээний билэх-коро ойдүү сылдьарыг гараннаа. Иккис лойду огостубут Эдьигээммит нэхилиэгэ тунсаарын туутгар түмсүү дьоно үзүүлий хамсыы сылдьабыт. Общественгийн үлээж, күрэхтэйнилэрэг, культурний тэрэхинийнэрэг кохтоохтук ыгтабыт.

*Владимир НЕТРОВ,
түмсүү салтаяачыта.*

Ажам эдэр эрдэүүнэ Гурий-
дынын булка сылдьынхарын ойдүү
бүн, ол ийнин буолуу, мин соётуу
үорен сылдьан биирд сыйниа-
лангар көлж сырыгтахынна күнүн
балаажан ыйын ортого Гурий Ива-
новичтын тайхатга ытгат. Гур-
ийдаах ол сајана. Хоту томтор-
го, биңиги Соётуу томторго оло-
пор огиббит. Мин, тыаңа бу баста-
кы уүнүнүк бултуу барым бую-
лан, дэлбэ түбүүгүрэн эбизэтгэн
кишэ үс чаас сајана Гурийбар-
тийдим. Киним, уүнүнүк күүн-
пуг дээгэхэ, сочно мохито, онон
боюулектэн тус аржaa түүнэн
кэбистибит. Мин бу ииннин Сэмэ-
кээнэр ортому уолларын – табаа-
рысыны Мээчиги (Никифоров
Василий Семенович-II) кытта хас-
гада тайахха сылдьыбыгыл да, күн-
нүнэн тонир огиббит. Ол тоёо дээ-
тэргит, тахсаат да олорор огиббит.
Бу да сырыыга оннук буолла – бо-
хүолектэн 15 км сиргэ күол куула-
тыгар Гурий биир улахан бууруу
охтордо. Кинээрэн хаалан, олор-
бут сирбитийэр хоннуут. Сар-
сыарада турган салгын барьхылыг
ииннин 2х2-лээх амшиар лаабыс
онгорон, тайахпын этин уурлубут.
Аны туран Гурий онгорбут лаа-
бысыгт хаба ортогунаи биир баа-
раадай тиити багатын курдуул
көрдэн түхэрлэд уонна: «Маны
«кини» да буоллар, сыйарыннат
ини?» – дээгэ. «Кини» дин тыа-
тааҗыны эпитетин ойдоотум уонна
кийим сатаалын, итиччэ улахан
тиити биир да сантиметр да туоры-
бынынкака түхэрбитигийн сохтум-
да, астынмын да. Тайахынгэтийн
сир үүчүгэйдик тоимутун кинийн
аадам аахха аялан бизрбйт этэ.

Гурий Иванович барыга бары улахан дьоңурдаах, боңголеккэ бастың «матассыкышың» «шру-

Саха омук аяар күтгээх, ол да сиэринэн аяар үз буолла да, бүр күнгиги сыйлларга ситгийнэр эмис балаччалар. Бийр ордук күүсэй сайдан эрэр салаанан саха кийнэтгэ буолар. Бу туунан улуу-хум ханыатыг гар икки ыстгатыйаны таатагтарбыгтым, онон кэнгэбэн-чин.

Дээ, иниятгэххэд балаччад элбэх убүйн Далан «Тыгын Дархан» романыг олоюурган улахан кинэ устаары сүлдьацлар. Сон, үчүгэй, кэтэснинийт кэмэ кэллэж дуу? Кырдык, сүрээх улахан үзэ онгоуллараа турар. Тувааниах дьон кинээ онорооччуудар «хайдаа туох туунан буолар?» лин тоболорун сисьыгтара ыраагта, ои да буоллар, оссо биир тобону ёзэн, санааларбын этийхин конгүүлээн дуу? Мин этийнлэрийн, толкуйм маник: «Тыгын Дархан» кинэ – бу би ноги бүгүнгүй дьон кэлэр колонголцэргэ, кэнчкори ыччанчилж, шинжилж, шинжилж, шинжилж,

пытагар хаалларар биир сүдү баайбыг буолохтаа. Син биир улуу олонхобут курдук суюлталаах, қырдык 400-500 сыйлааңыга олорбут дын олохторун, үзэлэрин, итээллэрин, сийэрдин, майгыларын, қойнгүйнлэрин ханийк эрэ қылгас кэрчик көмүг суулуу тутан кордоро сатыры ыараахтардаа буолуу эрзэри, ону ол лиизбээк, бу кэм тынын кордоро сатыахтаахыг. Хайдах? «Тыгын Дархан» хайдаа даңаны или «Аватар», «Звездные войны» кинэлэр курдук үпкэ-харчыга суюттанан, аржас эрэ дойдулгарга анаан кордорорго ананы сухотаах. Ороскуутун сантын-саннатын (сабыя дин саныбын). Бу киниз сүрүн соруга кэлэр колүонэлэргэ, саха дынугар ананыахтаа. Дыэ, маны хайдаа ситиһебитий? Қырдык, сүрлээх элбэх үзүүлүгтэр (лекорация, инигт-хомус, тағас-сан, костүүмнэр). Ол эрзэри, бу отто син күяллана. Дыэ, аны 400-кэ сыйлаап

Норуот эмчитэ Гурдийн Турантаев

былаштара буоллар дии саныбыны. Хайа баңтарар байланайдаах булчут курдук, күнсөэн баһырхай сојус да буоллар, кинини көрсөтэлт, то-
до баңтарар ор истиххи баңтара-
бын. Кинилин кор-кулүү аңгар-
даах күрс бывылдыньяштар да баар
буолаллара, онно биниги оруу
баһыттарар этибит. Ол гынаан ба-
ран, оюнинору бинир түгэнин ба-
ныйлан турабыт. Ону оюнинор бэ-
йэт билэр уонна онинк бултуур-
бутун собүләэбэт эббит бынны-
лаада.

жбыст» буолара. Дын кордоңүү гүн бына гыммакка, элбэх ыалга комолоңорун ойлұғбын. Тугу ба-рыгын сатыра, онноюор «ДТ-75» тырахтар коленвалын үл-лиирип гына онгоро, саас фермаңынахтар маассабай торооңын-ригер кинитэ суюх сатамматтарыны ойлұғбын. Ақам оюшпшы, ырааханна эмэ бараары гынинаңына, эл-бәхтэ Гурыйы кордоңорун ойлұ-бын. Онно ханның да ардаңы ардах дизбеккә собудышэрэ уонна бири-лэ да охторбокко матассынылы-нан баран көлэрэ. Онон матас-сыкылы кини курдук қылаахта-тык ыылгар кишини билигигин да ко-ро иликинин.

Кэнники иэхилиэги салайар улээс сынъдан Гурий Ивановичтан эзбэхтэг сүбэлэндитим дааны комолохүннэрбитим дааны. Ол ийншиг билигийн кинийг махталын улахан. Кэнники улаханыг, сывтан хаалыар лиэри ынчлан баран орүүтэн, бар дьонун эмтиир буолбуга. Ол туүнан бу тахсыбыгт кинигээс үүчүгэйдик сырдашыгттараа Бээрийн бохыолэгэ, кинигээс этиллэрин курдук, Танда үрээний аялараа тарьльтыгтар турар, кэнники сылларга үрэх уута сыл ахсын кэлэр буолла, оссо сайниниры танаарап. Гурий оюонийор бултуур сирэ биниги бултуур сирбигин кыгта өжкэлэнх турар онон саас, күнүн бултуур эрдэхин тинэ куруутун корсон, кэнсэтнинсээтэн аяар этибит. Кинигээс этиллибигийн курдук, Гурий элэхэж кинисэннэх, угус сэхэнни, үхүүжчиний билэр, сирээр аяаттын, тоёсийнүүк аягтаммыгттарын эндээшт. Билигийн кини курдук «сир түнүнгэ» киhi олох аяйах буолуухтаах онон тый уонна культура дьонондсан тахсын чимээн, сургалт

ылашларга буоллар лии саныбыны. Хайа баңтарар байанайдаах булчут курдук, қіпсәэні баһырхай соғус да буоллар, киини көрәхсөтәр, то- ho баңтарар ор истиэххин баңтара- ѫн. Кинилин көр-күлүү ангар- даах күрс байлдашылар да баар буолалшара, онно биңиги оруу баһыйтарар этибит. Ол гынаан ба- ран, оюонньору биир түгэнгэ ба- ныйан турабыт. Ону оюонньор бэ- эйт биләр уонна оннук бултуур- бутун собуләэбәт эбит быңыла- лаңа.

Кинигәүэ элбәх киңи Гурый Ивановичка эмтәтэн үтүорэн бар- бытын, махтанарын туһунан су- руллубут. Ордоојүтэ Курбунах- тан аймахынг двахтар кәлән тос- тубут илиитин туттаран барбыта. «Сына оснут илибин хат тоңу- тан баран тутта», – дизи қіпсәби- гү, оюоньорго улаханнык махта- нарын туһунан эшпитет. Мин бэ- эйэм эмис сыйна туттаммын ой- юснүн тоңутан Гурый Ивановичка коннотторор этим. Ойоюс то- кинашына, бираастгар сатаан кон- норбottор этэ. Ити курдук айыл- ёттатан айдарылылаах сүлү кишибит Киристиес тангара торообут күнү- гэр 87 сааңын туолла. Соторутаа- ъята, Саңа дыыл эр инниң, Бээ- рийэйэң оскуола үбүлуюйгүр тиий- э сыйлдан, Гурый Ивановиынды кылга корсон бәрт уүнүнүк сэһэр- геснепит. Оюонньор билигин да үчүгэй, кырдышыбыт быңынта сух, қіпсәэні-инсәэні уруккугун курдук. Онон, түмүкниэр, Гурый Ивановичка, кини улахан дызы көрсигнэр сир үрдүгүр баар бары уүчүгэйин уонна, билән турар, саха алмааңынынды кытанаан доруобу- ианы баңтарыам этэ.

Аркадий ОХЛОПКОВ.

Кырдышкы кырдышкы эрэ...

Истэрббит, билэрббит тухары бу
21 ўйээ киирэн бааран «саха омук-
дизн кимий?», «тугуй?», «хантан-
хаанаахьтый», кимтиж кин-
изхьитий?», «хантан кэлбипти-
тий, итэглэббит тугуй?» уонна да-
атын іэккэ ыйытыктар бинигини
үгүспүтүн долгутар буоллуулар.
Урукку да сылларга саха оркон ой-
доохторо бу ыйытыльарынан то-
боролрун сыныттара буолуул эрээри,
бүгүүцүү күцүц бу ордук элбэхтийн
ишиглэр буолла дии саныбын. Бу-
гун саха дьоно обүгэлэринэн кийт-
пүттэр, тортумтюрийн билэг салтырын
кэмэрээ кэлээ, оссо эбэн этихээх,
сорох сорохтор «саха буолган тордоо-
ботохторгүйтгэн» хомийоух курдук
тугчинэрээ юсказээ. Итшиник этгээ-
турсан, мииг олус кээрбээккэ, сиччах
бишр ортуу сырдатыым дуу?

быга олорбут дьону кимнээжинэн «коинъюбутуй»?

Саха айылжаттан айдарылаах, үхээтгээн ыйваахтаах улахан дьобурдаах омук. Тоho да ахсааммыгынан айяахыг инии, оччотоо-ю сахаларга сол түбээр этгээх синийнээх, коруннээх, бывылааха-ганаалаах, ойдоох-санаалаах дьон-син бааллара буолуу — олору кор-дуоххээр. Бастаган туран, бу кийнэхээ улахан идэлээх дьону «эдьнийлэри», «кырдынажастары», алгысчыгттары сүблэтийнх, сорх түгүннээрэг бэйзэллэрин да ус-гуухха буоллаа. Ама бэйзэллэрин бэйзэлэрэ хайдах «коинъюбутух» буолохтарай? Кырдык, оччоо-ю дьон, үнүйээн да бывыгтынан, архын да матырыааллараа күнисилээринэн, угустэрэ сүрдээххэд бодон-садан (тойоготоро, боотур-лара) этийн дилилэр. Мин онуу итэжэййин — ачаабыгт да буол-нахтарына, кэлин баай, дьаданы

дизингэ арахсан баран, дъалданы отто күүстээх үлээ, тыйс айлын баа мискилэн аччаабыт буолуон сон. Онон бу кинээж костюхтээх тойоттору, боогурлары бүгүнгү саха бодонг-садан, костюулээх уолаттарынан «оонни-туохха». Мин кордохиунэ, мадьянылар (спортсменнэр) ортолоругар үчүгэй көрүннээх уолаттар бааллар. Холобурдаан эттэххэ, У.Белелуубускэй, Нь.Чукров, А.Башев уол.а. Уйбаангы парик юзгэрдэн Бэрт Хараны (биир дойдулааца) бийрдэххэ, тоёо табылмыа суохай? Уйбаан эмоция боёо буоллаха дии!

Парик дээбкээ дылы... Мин син элбэг оюону, улахан дьону парик кэтэн баран киннээс уүгуул-буттарын кордум дааны, иснэр олох киллэрбээнийн. Хайдах эрэ «гулуу сизлийн» саба бүрүнэн баран сыйлдъяар курлук костоллор. Онон кэлэр оттгүгэр киннээс костор уобарастар тас корунгнэригэр, ордук баттахтарыг гар болжомго уураллара ирдэнишилэр. Оссо эбэн эзгэххэ, бу киннээс «тускарьлыбыт боруодалары» устартан туттуноохха — оччолорго кинийэр сэргээгээраа на суюх эзгэ

Сыгтара да суюх этэ.
Оссо бири тоноюулоон бэлиг-
тири наадалаа ўнан ааџын:
ити биир билээр улахан аяа ууhyн
Логой тойону (үhyйсэн этэринэн,
сиппигт атыыр локой тайах курдук
толуутун иин аагтаммыг) костуу-
лээх союс кишинэн оонильтууха,
ити театры угүктэн айдааны та-
хааттарымын. Киниэж кырдык
эр баар буоллаа ўнна үрдүк си-
ниийнээс. «Тыгын Дархан» киин
кэлэр колуунэлэрэг ананар, сыл-
лар, үйлэр ааңыахтара, оттон Ты-
гын Дархан куруук баар буолоја,
саха омууг ыраахха сырдыкка үр-
дүүккэ хотгүйт, угыйа. Биңиги, саха-
лар, ыраахтан кэлбиишит, ыраах
барыахын!

САХАЙ.

Айар куттаах Далбар Хотун

Сэтийнны 3 күнүгээр Бороённоо ўуус историатын музейгар педагогический үзэ ветерана, СР үорээрийн түйгүн, сэрийн кэмин оюто, элбэх оюо, сиэн, хос сиэн күн күбэй ийтэ, эйсэжсэ бээтэ Ушигчка Алисия Ивановна айантуулан, уустаан-урнаанаан тикпит үлэлэрин быйстайлкын сабылыгтыа буолла. Быйстайлка алгынны 1 күнүгтэн дьон-сэргэ корүүтүгээр туроуруллан, ый устата 200-тэн тахса киhi кэлэн корон, билсэн, санаатын этн барыгт. Музей колектива (дир. З.М.Белопольская) айар талааннаахтар үлэлэрин быйстайлкын 2002 сийлан сајлаалан туроурар үтүү үгэхи туутыар. Бастакынан Дьяконова С.Д. үлэлэрээр турбуттар. Салгыны Бороёнтон Шергина М.И., Тролуков М.Н., Бурцев А.А., Тарская Е.М., Готовцева А.П., Петухов Г.Г., Оспохтон Румянцева И.П., Намтан Крылов К.К., Суотгуттан Иванова Е.И., Максимова А.М., Дьюкууский куораттан Протоопнова Е.И., Никифоров Г.Г., Бочкарев В.В., Винокурова Е.Н., Тийт-Арынгтган Колодезниковтар дийн кэргэн курдук норуутган тахсыбыг маастардар, чахчы да дьон биһирэбилин ылбыгт, кизэнгик билибит иистэн-нээгнэр, маска, туоска, муоска чааылхай үлэлэрэй айбыт улуусгут талааннаахтарахаа маастардаа, скульптордара, худоончынктара биир дойдулаахтарын билсийнитигээр тахсыбыгттара.

Константинович олохтон барьбытын кэниэ Алисия Ивановна тантырын киһитин аатын үйтэтийн оюзорун комотунэн 2009 сийлаахха “Эргиллибэгт аасытын ахтасаны” кинигэн бэчээтгэгэн тааартарбыгта. Кэргэчин ханиа үлэлэрэй аныйллар да онно конон олорбугтара, дьон түнүгар үлэлэрэбигтээр. Дынгэнэн Алисия Ивановна биир сиргэ үүнүүк үлэлэрэбигт буоллар, бэйэтин толору кордорбүт буолуо эт. Ону кини кэргэн, ийг биһыгтынан аналын чиэсгэхтийг толорон барыларыг гар буюу тыыл буолбугта. Алисия Ивановна тоho да коно сыйльсан Онор, Тулуна, Дүүсүн оскуолаларыг гар, дэцслалтарыг гар, интернакка үлэллээтэр, үлэлэрэбигт колективын дьонөн кинини истигник саныйллар, ахталлар. Мүүр орго оскуолатыг 1986-99 сс. унатылыбыгт боллох ийтээччинэн үлэлэрэбигтэ, дьизэж олорор оюзору үорэништэ. Урут Алисия Ивановна кыраалаан дьистигэр иистэнэр буоллаанына, кэлин санынъялангта тахсан баран, иис абылангар үйларан, хонигохтоохуухт үйлсан үлэлчин барьбыга. Айан танаарбыгт үлэлэрэйтгэн биир боччумнаахтара, улаханнара, киhi соёор үлэгч - саха атын симэж буоллар. 2014 с. Ил Түмэн 20 сийлыггар аниглахаа Олгох ийнхилиэгэр үйнлийнгээг үйнхийнхээ Алисия Ивановна оигорбут атын симэж бастаан “Бастынг ат киэргэлийн гигээччи” анал аат ханаайына

бүолбуата. Онгон быйылгы Кыяйы ыңыаңар улуус баһылыгы Федотов А.В. миинэн киирбит атын Анииса Ивановна тикикт симәйин симәэн, киәргезгүн кильзирдигиттердө көрүххөкөн көрүтүлгүн сүрдүүлдүү.

Бынштанка сабыллыбытын музей сотруднича Афанасьев А.Е. хомоюй тылынан киңсөз, уору-йэхтэхик салайланылган. Медианан Алисия Ивановна үзгитин-хамнаңын кытта тороншуттынан, Мұры 1 №-дәрх орто оскуолатын библиотека Бурцева Н.В. билининэрде. Культура управление-тыннан Готовцева М.Г., Найахыт-тан торуттәх культуралеттерана Сивицева М.З., маастар Готовцева А.П., музей директора Белоби-ская З.М., Бороюнноң ою ис-кусствотын оскуолатыннан Мухи-на С.Ф., Мұры орто оскуолатыннан биригә үләләбіт коллегалара, сизиндерин бастаны учутталлара Колесова А.Н., Константинова М.Г., Колесов В.И. уолда. бәйлә-рин ахтыларын онордулар, әкәр-ләләрин тиәртіләр. Тұмукқес Али-сия Ивановна бәйтә киши тоһо бајаар да истеген олоруюн курлук памысын куолаңынан, кишини чаҳчы да байтіләр тардан турал тыйылті. Ити буоллаша чахчы да учуут-тал, ийә, эбә киши ис талаана, кыя-ва. Оңтот сорох түгіншін кимиз-хә эмит туналаах буолаарай динән близиген азыятынан бақаралын-

Түмүккэ Анисия Ивановна махтал тылларын этэн турал бэйэтэ тикинч чашарааын

мүзсига бэлэх ууна.

Маник кэр айылгылаах, уран тарбахтаах иистэннээн, холобур буолуон сонтоох, ођо ииттихицэр бэйзэт тусна лынки корүүлэрдэх Даалбар Хотуннуун күнгэстэйк да буолиар алтынан, кинини сонун оттунэн арынан астынан таряас-тыбыт. Доруобай буол, ай-туга олор лиэн барыбыг бајата туулшун.

E. СЫРОВАТСКАЯ.

Е. СЫРОВАТСКАЯ.

